

ЗАКОН ЗА ВРАБОТУВАЊЕТО И ОСИГУРУВАЊЕ ВО СЛУЧАЈ НА НЕВРАБОТЕНОСТ

(„Службен весник на Република Македонија“ бр. 37/97, 25/00, 101/00, 50/01, 25/03, 37/04, 4/05, 50/06, 29/07, 102/08, 161/08, 50/10, 88/10, 51/11, 11/12, 80/12, 114/12, 39/14, 44/14, 44/14, 113/14, 56/15, 129/15, 147/15, 154/15, 27/16, 119/16, 21/18, 113/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 124/19)

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат прашањата за размена на трудот, правата и обврските на работодавач, невработените лица, други лица кои бараат работа и државата, во врска со вработувањето и осигурувањето во случај на невработеност и други прашања од значење за вработувањето.

Член 1-а

Секој има право на пристап до вработување, без какви било ограничувања, согласно со принципот на еднаков третман, утврден во Законот за работните односи и во другите закони.

Согласно со принципот на еднаков третман, забранета е дискриминација при вработување по основа на брачен статус, семеен статус, боја на кожа, пол, јазик, политичко или друго убедување, активност во синдикати, национална припадност, социјален статус, инвалидност, возраст, сопственост, општествен или друг статус.

Член 1-б

Граѓаните на Европската унија имаат еднаков правен статус, во правните односи, согласно со овој закон, како и граѓаните на Република Северна Македонија.

Член 1-в

Во случај на дискриминација од членовите 1-а и 1-б на овој закон, граѓанинот има право да бара надомест на штета.

Во случај на спор кога е постапено спротивно на членовите 1-а и 1-б од овој закон, товарот на докажување паѓа на работодавачот.

Член 2

Поимите употребувани во овој закон, го имаат следново значење:

- „работодавач“ е правно лице или негова организациона единица кое има седиште на територијата на Република Северна Македонија или физичко лице кое има постојан престој

на територијата на Република Македонија, кои вработуваат работници (во натамошниот текст: работодавач),

- „самовработено лице“ е физичко лице кое врши самостојна економска дејност или професионална и друга интелектуална услуга од која остварува приход, за своја сметка, под условите утврдени со закон,

- „земјоделец“ е лице кое се занимава со земјоделска дејност и пристапило во задолжително социјално осигурување согласно со прописите кои ја уредуваат оваа област,

- „невработено лице“ е лице кое не е вработено, активно бара работа и ги исполнува условите предвидени со овој закон,

- „Друго лице кое бара работа“ е економски активно или неактивно лице кое се евидентира во Агенцијата, но не бара активно работа и/или не е подготвено да прифати работа,

- „ друго лице кое бара работа поради загрошено вработување“ е лице кое бара работа во текот на отказниот рок во случај на раскинување на договорот за вработување од страна на работодавачот, лице со работно место на кое му е откажан договорот за вработување од деловни причини (технолошки, економски, организациони и слично) што се потврдува преку увид во деловната документација на работодавачот или лице кое склучило договор за вработување на определено време и чиј договор за вработување истекува најмногу за три месеци,

- „паричен надоместок за невработени лица“ е надоместок за загуба на плата или приходи што се обезбедува врз основа на осигурување во случај на невработеност определен со овој закон,

- „пазар на труд“ е пазар во кој лицата кои бараат работа и поседуваат знаење, вештини и работно искуство се среќаваат со работодавачите што бараат кандидати за слободни работни места или одделни видови на работа за одреден паричен надоместок (плата) кои меѓусебно ќе го договорат,

- „спроведувач на мерки“ е правно или физичко лице кое ги реализира активните мерки на пазарот на трудот предвидени со овој и друг закон,

- „Агенција за вработување на Република Северна Македонија“ е јавна установа која дава поддршка и помош и обезбедува услуги за учесниците на пазарот на трудот,

- „Приватна агенција за вработување“ е приватна агенција за посредување за вработување во земјата и странство, со наплата,

- „странец“ е државјанин на држава, која не е членка на Европската унија, држава која не е договорна страна на Договорот за Европската економска област и Швајцарската конфедерација,

- „граѓанин на Европската унија“ е граѓанин на земја членка на Европската унија и членови на нивното семејство и граѓанин на држава која е договорна страна на Договорот на Европската економска област и граѓанин на Швајцарската конфедерација и членови на нивните семејства и

- „услуга за посредување за вработување со наплата“ е самостојна економска активност, која ја врши лиценцирана Приватна агенција за вработување, за која се добива финансиски надоместок.

Член 3

Основни задачи на размената на трудот се:

- евидентирање на работодавачите и нивните потреби од работници;
- примања на понуди за слободни работни места од работодавачите и идентификување на потребите на работодавачите според условите во искажаните потреби од работници;
- евидентирање на невработените лица според нивните квалификации, знаења и искуства;
- евидентирање на другите лица кои се пријавуваат во Агенцијата, според нивните квалификации, знаења и искуства;
- донесување и имплементирање на оперативни планови за активни мерки и програми за вработување;
- споредување на потребите на работодавачот со квалификацијата, знаењето и искуството на невработените лица и на друго лице кое бара работа;
- подготовка на индивидуален акциски план за согледување на способноста и професионалните вештини на невработеното лице и утврдување на видот и степенот на потребната помош за вработување;
- обезбедување информации на работодавачот и на невработените лица за пазарот на трудот;
- упатување на невработените лица на обука, преквалификација или доквалификација за вработување;
- помош на работодавачите при вработување на невработени лица со поволни услови;
- обезбедување посебни услуги за вработување на невработените инвалидни лица;
- професионална ориентација на невработените и други лица заради избор на занимање или вработување по пат на тестирање и разговор;
- следење на искажаните нереализирани потреби од работници кај работодавачот;
- истражување, следење и анализирање на појавите и движењата на пазарот на трудот;
- обезбедување стручна и географска мобилност на работната сила заради усогласување на понудата и побарувачката од работна сила во Република Северна Македонија и странство;
- воспоставување и одржување на добри односи и соработка на Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија со работодавачите и лицето кое донесува одлуки за избор при вработување и

- обезбедување права по основа на осигурување во случај на невработеност.

Член 3-а

За целите на овој закон, учесници во правните односи и во спроведувањето на работите од размената на трудот се: органите на државната управа, Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија со центрите за вработување, единиците на локалната самоуправа и градот Скопје, работодавачите, агенциите за посредување при вработување, агенциите за привремени вработувања, правните и физичките лица кои извршуваат активности на образование и подготовка за пазарот на трудот и професионално советување, невработените лица и лицата кои бараат вработување, самовработените лица, државјаните на држава која не е членка на Европската унија и држава која е договорна страна на Договорот за Европската економска област и Швајцарската конфедерација, здруженија на граѓани и фондации и воспоставување на партнерство за спроведување на специфични проекти и програми за поддршка на вработувањето, согласно со посебен договор.

Член 3-а

Во индивидуалниот план за вработување кој го изработува Агенцијата во соработка со невработеното лице се утврдуваат целите за вработување, планот на активностите на невработеното лице заради вработување, учество во мерките на активни политики за вработување и местото на вработувањето.

Индивидуалниот план за вработување го потпишуваат Агенцијата и невработеното лице, во рок од 30 дена од денот на регистрирањето во Агенцијата, со важност од шест месеци од денот на потпишувањето, по кој рок се вршат негови измени и дополнувања.

Рокот за измените и дополнувањата од ставот 2 на овој член, започнува да тече 30 дена пред истекот на рокот од шест месеци, а завршува 30 дена по истекот на рокот од шест месеци.

За другите лица кои бараат работа евидентирани во Агенцијата, Агенцијата нуди услуги на евидентирање и обезбедување на информации за пазарот на труд.

Забелешка: Согласно со член 3 од Законот за изменување и дополнување на Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност („Службен весник на Република Македонија“ бр. 114/12) предвидено е да се додаде нов член 3-а, иако во законот веќе постои член 3-а.

Член 4

Стручните, организациските, административните и други работи што се однесуваат на вработувањето и осигурувањето во случај на невработеност ги врши Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија (во натамошниот текст: Агенција), како јавна установа.

Член 4-а

Агенцијата врши и:

- развивање и спроведување на проекти за подобрување на пазарот на трудот, финансирани и од Европскиот социјален фонд,
- работи во врска со вработувањето на граѓаните на земјите членки на Европската унија во Република Северна Македонија,
- известување за слободните работни места кои можат да бидат пополнети со државјани од други земји членки на Европската унија,
- одржување на контакти со Европската канцеларија за координација,
- посредување при вработување за граѓаните на Република Северна Македонија во земјите членки на Европската унија,
- доставување на барањата за вработувања од граѓаните на Република Северна Македонија кои се заинтересирани да се вработат во земјите членки на Европската унија до Европската канцеларија за координација и
- работи во врска со водење на статистичка евиденција на податоци поврзани со: започнување и завршување на вработувањето на граѓаните на Европската унија и членовите на нивните семејствата; имигрантите кои се преселуваат на територијата на земјата членка; емигрантите кои се преселуваат од територијата на земјата членка и лицата кои имаат редовен престој во земјата членка на крајот на референтниот период.

Член 5

Дејноста на Агенцијата е од јавен интерес.

II. РАЗМЕНА НА ТРУДОТ

1. УСЛУГИ ОД РАЗМЕНА НА ТРУДОТ ЗА РАБОТОДАВАЧИТЕ

Член 6 е избришан.

Член 7

Работодавачот потребата од работник може да ја задоволи со посредување на Агенцијата преку доставување пријава за потреба од работник до Агенцијата.

Агенцијата е должен доставената пријава веднаш и бесплатно да ја огласи во Агенцијата заради информирање на невработените и други лица кои бараат работа.

Работодавачот е должен во пријавата да ги наведе работното место, условите што се бараат за работното место, времето на траење на огласот и времето кога работодавачот ќе врши избор.

Заинтересираните невработени и други лица кои бараат работа на објавениот оглас во Агенцијата се пријавуваат кај работодавачот во рокот утврден во огласот.

Член 8

Работодавачот потребата од работник може да ја задоволи со објавување јавен оглас во дневниот печат.

Трошоците за објавување на јавниот оглас во дневниот печат се на товар на работодавачот.

Работодавачот е должен во огласот да ги наведе работното место, условите што се бараат за работното место, времето на траење на огласот и времето во кое работодавачот ќе врши избор.

Заинтересираните невработени и други лица на објавениот јавен оглас во дневниот печат се пријавуваат кај работодавачот во рокот утврден во јавниот оглас.

Член 9

Работодавачот потребата од работник може да ја задоволи и преку приватна агенција за вработување во согласност со договор склучен меѓу работодавачот и агенцијата, со наплата од работодавачот.

Член 10

Работодавачот потребата од работник може да ја задоволи со посредување на Агенцијата преку упатување на лице за вработување од евиденцијата на невработените лица кај работодавачот.

Упатувањето од евиденцијата на невработените лица, се врши со пребарување по досиејата на невработените лица во Агенцијата, заради пронаоѓање невработени лица, според нивните стручни способности, знаења и искуства и работите што можат и бараат да ги работат и условите за искажаните потреби од работници.

Член 11

Посредувањето за вработување има за цел да им помогне на работодавачите да ги пополнат слободните работни места со квалификувани работници, а на невработените и други лица кои бараат работа да им помогне во вработувањето.

Посредувањето за вработување опфаќа стручни, организациски, административни и други работи на Агенцијата, со кои се обезбедуваат услуги на работодавачите и на невработените и други лица кои бараат работа, во размената на трудот.

Член 12

Услугите од размената на трудот на работодавачите од страна на Агенцијата се состојат особено во:

- прием на понуди за слободни работни места од работодавачите и идентификување на нивните потреби;
- огласување на пријавите за потреба од работник во Агенцијата;
- наоѓање најквалификувано невработено лице од евиденцијата на невработените лица од страна на Агенцијата кое најдобро одговара на условите и барањата на работодавачот со пребарување во евиденцијата на невработените лица според занимањето, образованието, обуката, работното искуство и други посебни знаења на кандидатот и негово упатување кај работодавачот за вработување;
- идентификување на невработеното лице според неговиот однос кон и во текот на работата за времето додека било во работен однос (редовност на работа, награди и слично);
- помош на работодавачот во организирање на обука, преквалификација или доквалификација на невработените лица според нивното образование и способности за потребите на работодавачот;
- информации за состојбите и движењата во стопанството, вработувањето и невработеноста;
- совети за примена на законите и другите прописи;
- советување и услуги на работодавачите за можностите, условите, предностите и поволностите при вработување на невработените лица и
- информирање за можностите, начинот и постапката за вработување на странски државјани во Република Северна Македонија и на наши работници на работа во странство.

2. СОВЕТИ НА РАБОТОДАВАЧИТЕ ЗА ЗАКОНИТЕ И ДРУГИТЕ ПРОПИСИ И НИВНАТА ПРИМЕНА

Член 13

Агенцијата дава совети за:

- содржината на законите и други прописи и нивни измени и дополнувања;
- правата, обврските и одговорностите на работодавачите и работниците, заради правилна примена на прописите и заштита на правата на работодавачите и работниците;
- обука на работодавачите за начинот на пополнување и доставување на обрасците и документите што треба да ги достават до Агенцијата и
- начинот на објавување на слободните работни места и начинот за пријавување и одјавување на работниците во Агенцијата.

3. ОБУКА, ПРЕКВАЛИФИКАЦИЈА ИЛИ ДОКВАЛИФИКАЦИЈА

Член 14

Агенцијата ги утврдува потребите на работодавачот од работници и на невработените лица за вработување што треба да се вработат со обука, преквалификација или доквалификација и ги информира невработените лица и работодавачите за потребите, условите и начинот на организирање на обука, преквалификација или доквалификација.

Агенцијата за вработување врши услуги на обука, преквалификација или доквалификација пред престанок на работен однос, краткорочни обуки за вработување на невработени лица, обука на работно место и обука за учество на невработени лица во јавни работи, самостојно и преку јавни и приватни обезбедувачи на обука, со нивен избор по пат на јавен оглас, под условите утврдени со договор меѓу Агенцијата за вработување и обезбедувачот на обуката.

Член 15

Со обука, преквалификација или доквалификација, се овозможува стекнување и дополнување на знаењата на невработените и други лица заради вработување.

Обуката, преквалификацијата или доквалификацијата се организира и врши во Агенцијата, односно кај работодавачот, според посебни програми, под услови и на начин утврдени со акт на Агенцијата.

Обуката, преквалификацијата или доквалификацијата може да се врши и во јавни и приватни установи од областа на образованието, во согласност со прописите од областа на образованието.

Член 16

Координирањето на обуката, преквалификацијата или доквалификацијата во јавните и приватните установи од областа на образованието на лицата за време на обуката, преквалификацијата или доквалификацијата го врши Агенцијата.

4. СОВЕТУВАЊЕ НА РАБОТОДАВАЧИТЕ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ НА НЕВРАБОТЕНИТЕ ЛИЦА СО ПОВОЛНИ УСЛОВИ

Член 17

Советувањето на работодавачите за вработување на невработените лица со поволни услови опфаќа:

- услуги на работодавачот за можностите, условите и начинот на обезбедување на поволности за вработување на инвалидни лица, лица на кои работниот однос им престанал поради стечај

или поради економски, технолошки, структурални или слични промени кај работодавачот, невработени лица кои подолго чекаат за вработување односно лица кои биле невработени 12 месеци од претходните 16 месеци или шест од претходните осум месеци за лицата помлади од 25 години и лица од дефицитарни занимања, како и млади лица до 29 години со упатување од страна на Агенцијата во согласност со договор со работодавачот;

- услуги на работодавачот во обезбедување на потребите од вработување со пребарување во евиденцијата на невработените инвалидни лица, на лица кои останале без работа поради стечај или економски, технолошки, структурални и слични промени кај работодавачот и невработени лица кои подолго време чекаат вработување со обука, преквалификација или доквалификација за вработување;

- услуги на работодавачот за условите и начинот на обезбедување на поволностите при вработувањето на невработените лица;

- организирање на средби и разговори од страна на Агенцијата со работодавачите и невработени лица (саеми на работна сила), за условите и

- информирање на работодавачите и обезбедување услуги за вработување на работници со дефицитарни занимања, со упатување на невработено лице од една во друга подрачна единица на Агенцијата, со организирање на обука на дополнителни или посебни знаења на одделни невработени лица или со обука, преквалификација или доквалификација на невработените лица.

5. ОДНОСИ НА АГЕНЦИЈАТА СО РАБОТОДАВАЧИТЕ

Член 18

Агенцијата заради задоволување на потребите од работници и обезбедување услуги на работодавачите, донесува програма.

Со програмата од став 1 на овој член се обезбедува: идентификување на работодавачите од подрачјето на подрачната единица на Агенцијата и собирање податоци за работодавачите, водење регистар на работодавач, развивање и одржување врз основа на точни и навремени податоци за работодавачите од пазарот на трудот, приоритет на контакти со работодавач кај кои има потреба од поголем број работници со упатување од Агенцијата, планирање на активности на Агенцијата со работодавачите и создавање план за маркетинг кај работодавачите.

Начинот и постапката за остварување на програмата од став 1 на овој член ги утврдува Законот.

6. УСЛУГИ ОД РАЗМЕНАТА НА ТРУДОТ НА НЕВРАБОТЕНИТЕ И ДРУГИ ЛИЦА ШТО БАРААТ РАБОТА

Член 19

Услугите од размената на трудот за невработените и други лица што бараат работа од Заводот се состојат особено во:

- собирање информации од невработеното лице при пријавувањето во Заводот за пополнување на обрасци и документи, со разговор-интервју на невработеното лице со одговорно лице во Заводот;
- прибирање податоци од невработеното лице за неговите квалификации, знаења и способности, заради селекција и упатување на работно место;
- проценка на потребите на невработеното лице од услугите во Заводот;
- информирање на невработеното лице за времето и начинот на пријавување во Заводот;
- обезбедување информации на невработените и други лица за видот на услугите и начинот што можат да ги добијат од Заводот;
- евиденција на невработените лица во Заводот заради вработување или остварување на права по основа на невработеност;
- советување и упатување на невработените и други лица кои бараат работа за професионална ориентација заради избор на занимање или вработување по пат на тестирање и разговор;
- пребарување по досиејата на невработените лица, заради пронаоѓање квалификувани невработени лица, според стручните способности, односно работите што можат и бараат да ги работат;
- обезбедување информации на невработените и други лица кои бараат работа за слободните работни места од одговорното лице во Заводот во врска со вработувањето;
- разговор и упатување на невработените лица до работодавецот кој пријавил потреба од работници;
- давање совети на невработените и други лица кои бараат работа како сами да бараат работа преку огласи, контакти со работодавците и на друг начин;
- тестирање и советување на невработените и други лица кои бараат работа за избор на занимање за кое лицето има најмногу интерес и способности, за кое се бара и занимање кое одговара на знаењето и способностите на лицето;
- организирање на обука и давање совети за надоградување на способностите на невработените лица, заради вработување;

- давање услуги на невработените лица во работни клубови за пренесување знаења и техники за наоѓање работа;
- координирање на обуката, преквалификација и доквалификација во јавните и приватните установи од областа на образованието на лицата за време на обуката, преквалификацијата или доквалификацијата;
- барање работни места за невработени лица со високи квалификации, за невработени инвалидни лица и лица кои подолго време чекаат вработување;
- информации за дефицитарните занимања и за можности за вработување и
- давање услуги и на млади лица до 29 години, кои прв пат се пријавуваат во Агенцијата како невработени лица;
- одржување и чување на евиденцијата на невработените лица.

Начинот на пријавувањето на невработените лица поблиску се уредува со акт на Заводот.

7. ПРОФЕСИОНАЛНА ОРИЕНТАЦИЈА НА НЕВРАБОТЕНИТЕ И ДРУГИ ЛИЦА КОИ БАРААТ РАБОТА

Член 20

Под професионална ориентација, во смисла на овој закон се подразбира, помошта која Агенцијата ја дава на невработените и други лица кои бараат работа за избор на занимање или вработување по пат на тестирање и разговор и информирање на потребите од одделни занимања и можностите за вработување.

Професионалната ориентација го опфаќа и индивидуалното советување при избор на занимање според желбите, интересот и способностите на лицата за одредено занимање и потребите и можностите на пазарот на трудот.

Член 21

Советување за професионална ориентација се дава на невработени лица, ученици, студенти, вработени и инвалидни лица, ако тоа е од значење за избор на нивното занимање и професионалниот развој.

Член 22

Советување за професионална ориентација врши Агенцијата на чие подрачје лицето кое бара совет има живеалиште.

За учениците од завршните години на сите степени на образование советување за професионална ориентација врши Агенцијата на чие подрачје се наоѓа образовната установа.

Член 23

За учениците од завршните години на основното и средното образование Агенцијата е должен, во соработка со надлежните установи од областа на образованието, да организира советување во врска со изборот на занимање преку: предавања од научни и стручни работници, посета на изложби, филмски претстави, посета на претпријатија во врска со вработувањето, установи и друго.

Член 24

Агенцијата по извршеното индивидуално советување и тестирање за избор на занимање врз основа на посебните квалитети, знаења, интереси и склоности на ученикот, му препорачува избор на најсоодветен вид занимање.

Член 25

Користењето на услугите на советување за професионална ориентација е бесплатно и се врши на начин утврдени со акт на Агенцијата, во согласност со овој закон.

8. ПОСРЕДУВАЊЕ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ

Член 26

Посредување за вработување во земјата и странство врши Агенцијата.

Посредувањето за вработување Агенцијата го врши бесплатно и се спроведува непристрасно, под услови и на начин утврдени со овој закон.

Член 26-а

Посредување за вработување во странство се врши врз основа на билатерален договор меѓу службите надлежни за посредување за вработување, односно спогодба или врз основа на претходно потпишан договор меѓу Агенцијата и работодавачот кај кого ќе биде упатено лицето за вработување.

Со договорот меѓу Агенцијата и работодавачот кај кого ќе биде упатено лицето за вработување задолжително се утврдуваат условите и начинот во врска со упатувањето и работата на лицето упатено на работа во странство.

Пред упатување на лице на работа во странство, Агенцијата со лицето потпишува договор во кој се утврдуваат меѓусебните права и обврски во врска со упатувањето и работата во странство.

По исклучок од ставот 3 на овој член, за работа на брод, Агенцијата има обврска да го запознае лицето кое се упатува на работа во странство со содржината на договорот пред заминувањето, а лицето договорот за вработување го потпишува со самото пристигнување на брод.

Лицето кое се упатува на работа во странство има право на надоместок за неисполнетите обврски од страна на работодавачот, согласно со договорот за вработување склучен меѓу лицето и работодавачот.

Член 26-б е избришан.

Член 26-в

Агенцијата за вработување и приватните агенции за вработување меѓусебно разменуваат информации за слободните работни места и упатување на невработени лица заради вработување.

Член 27 е избришан.

Член 27-а е избришан.

Член 27-б е избришан.

Член 28

При посредувањето за вработување, Агенцијата е должна да се раководи особено од:

- почитување на искажаните потреби од работодавачите за работници и посебните услови утврдени во искажаните потреби;
- невработеното лице не може да биде принудено да ја прифати понудената работа;
- работодавачот не може да се принуди да ја вработи понудената работна сила;
- Агенцијата е должен навремено и правилно да ги информира невработените лица за слободните работни места, а на работодавачите да им ја понуди бараната работна сила;
- да се имаат предвид, образованието и поранешната работа во занимањето, знаењата, способностите, желбите, психо-физичките можности на невработените лица, како и потребите, карактерот и особеностите на работното место;
- невработените лица можат да се вработуваат на работи кои одговараат на нивните психо-физички способности, на кои не им е загрошено здравјето и кои ќе добијат плата според договорот за работа и
- да не се навредува достоинството и моралот на невработеното лице, со право на граѓанска тужба.

Член 29

Забрането е посредување за вработување кое не е во согласност со одредбите на овој закон.

Член 30

Посредувањето за вработување го спроведува Агенцијата на чие подрачје е седиштето на работодавачот, односно местото на работењето на работодавачот.

Член 31

Посредувањето за вработување Агенцијата го започнува по поднесена пријава од работодавачот.

Пријавата за потреба од работник ги содржи условите што се бараат за работното место и начинот на пополнувањето на слободното работно место.

Член 32

Агенцијата врз основа на пријавената потреба од работник кај работодавачот упатува невработени лица од евиденцијата на невработените.

Член 33

Работодавачот може да бара Агенцијата да му упати од едно до пет невработени лица за секоја пријавена потреба од работник заради избор на работник.

Член 34

Пребарувањето по досиејата на невработените лица го врши Агенцијата заради наоѓање на невработени лица од евиденцијата кои одговараат на условите од пријавата за потреба од работник.

Член 35

При споредувањето се поаѓа од шифрата на занимање, образованието, квалификацијата, односно степенот и видот на стручната подготовка на невработеното лице, работното искуство, другите посебни знаења на невработеното лице (познавање на странски јазик), спремност за прифаќање на вработување со обука, преквалификација или доквалификација, услови за работа, место на работа, траење на работниот однос, посебна опрема со кое невработеното лице работело и ќе работи.

Член 36

По извршеното пребарување и споредување по досиејата на невработените лица, Агенцијата утврдува листа на можни кандидати кои најдобро одговараат на условите од пријавата за потреба од работник.

По составувањето на листата пред нејзиното доставување до работодавачот, проверка на листата со податоците врши раководителот на подрачната единица на Агенцијата.

Член 37

Одговорното лице за посредување во Агенцијата од утврдената листа одбира до пет кандидати кои најдобро одговараат на условите во пријавата за потреба од работник.

Член 38

За упатување од редот на невработените лица, Агенцијата покрај работодавачот, истовремено на најбрз можен начин го известува и невработеното лице кое го упати кај работодавачот и за местото и времето на јавување кај работодавачот.

Член 39

Доколку Агенцијата не може да утврди дали лицето одговара на искажаната потреба од работник, може да го повика невработеното лице на дополнителен разговор, заради поконкретно утврдување на условите.

Член 40

Доколку упатеното невработено лице не се јави кај работодавачот или пак го одбие понуденото вработување, се информира одговорното лице за евиденција заради преземање мерки во согласност со овој закон.

Член 41

Доколку работодавачот не изврши избор од лицата упатени од Агенцијата, Агенцијата ќе бара од работодавачот да го информира за причините за неизвршениот избор и за тоа колку лица дополнително да му упати, заради избор за вработување, се до наоѓање и упатување на најсоодветни невработени лица.

Член 42

Доколку работодавачот не изврши избор од дополнително упатените лица од Агенцијата, Агенцијата му нуди обезбедување на работник по пат на обука, преквалификација или доквалификација и негова согласност за мерките што ќе ги преземе за обезбедување на потребата од работник.

Член 43

Врз основа на пријавена потреба од работници, Агенцијата го известува работодавачот кој пријавил работници за чија работа престанала потребата поради економски, технолошки, структурални или слични промени, за можностите за вработување на овие работници кај друг работодавач.

Член 44

Посредувањето за вработување опфаќа и посредување за невработени и други лица кои бараат работа од Република Северна Македонија во странство и од странство во Република Северна Македонија кое се врши во согласност со овој и друг закон.

Член 44-а

Агенцијата може да врши бесплатно посредување при вработување и од територијата на Република Северна Македонија во земји членки на Европската унија и од територијата на земјите членки на Европската унија во територијата на Република Северна Македонија, согласно со законите на земјите членки на Европската унија кои го регулираат слободното движење во рамките на Европската унија.

Член 45

Во постапката за посредување при вработување во странство, Агенцијата ги известува работниците за условите за живот и работа, за правата и обврските на работникот во странство, посебните права и обврски од работен однос и дава помош во остварувањето на правата по основа на осигурување во случај на невработеност, по враќањето на работникот од работа во странство.

Член 46

Посредувањето за вработување се врши по единствен систем на информирање за потребите, можностите и условите за посредување при вработување во Агенцијата.

III. ЕВИДЕНЦИЈА НА РАБОТОДАВАЧ И НЕВРАБОТЕНИТЕ ЛИЦА

Член 47

Заради задоволување на потребите на работодавачите од работници, вработувањето на невработените лица и остварувањето на правата по основа на невработеност, во согласност со овој закон, Законот за општа управна постапка и Законот за евиденција во областа на трудот, Агенцијата води евиденција на:

- работодавачите;
- невработените лица;
- други лица кои бараат работа;
- корисниците на паричен надоместок по основа на невработеност;
- странските државјани вработени во Република Северна Македонија и

- државјаните на Република Северна Македонија на работа во странство, со посредување на Агенцијата.

Член 48

Евиденциите од член 47 на овој закон ги води Агенцијата на чие подрачје е седиштето на работодавачот, односно живеалиштето на невработеното лице.

1. ЕВИДЕНЦИЈА НА РАБОТОДАВАЧИТЕ

Член 49

Агенцијата води регистар на работодавачите.

Регистарот содржи податоци за работодавачот, неговите потреби од работници и видот на услугите што сака да ги користи во Агенцијата.

Член 50

Регистарот на работодавачите содржи податоци особено за: називот - фирмата на работодавачот, седиштето и адресата, видот на сопственост, матичниот број од единствениот регистар на работодавачите, шифрата на дејноста и видот на дејноста, бројот на вработени, личноста за контакт кај работодавачот, потребите од работници и видот на услугите што сака да ги користи во Агенцијата.

Член 51

Работодавачот е должен да ги пријави на Агенцијата:

- секое засновање на работен однос и
- секој престанок на работен однос.

Работодавачот е должен да го одјави работникот непосредно во Агенцијата или преку електронскиот систем на Агенцијата најдоцна осум дена од денот на престанокот на работниот однос.

Во случај кога работодавачот не го одјави работникот во рокот од ставот 2 на овој член, одјавувањето се врши со денот на донесување на потребната документација за одјава на работниот однос на работникот.

2. ЕВИДЕНЦИЈА НА НЕВРАБОТЕНИТЕ ЛИЦА И ДРУГИ ЛИЦА КОИ БАРААТ РАБОТА

Член 52

Агенцијата води евиденција на невработените лица и евиденција на други лица кои бараат работа, според единствениот матичен број на граѓанинот.

Член 53

Невработено лице, согласно со овој закон е лице пријавено во Агенцијата, кое е невработено и активно бара работа, способно е да работи и е подготвено да прифати секакво соодветно или погодно вработување што ќе го понуди Агенцијата.

Невработено лице е и странец кој поседува лична работна дозвола за странец до периодот на важноста на истата и странец кој врз основа на склучен меѓународен договор или според принципот на реципроцитет ги исполнува условите за добивање паричен надоместок во случај на невработеност, се додека е корисник на тој надоместок.

Невработено лице е и лице кое е на обука кај работодавач, на курс за образование или на друга обука и за тоа време користи право на паричен надоместок за подготовка за вработување, за времето на користење на паричниот надоместок.

Како невработено лице, во смисла на овој закон не се смета лице кое е:

- во работен однос,
- самовработено,
- сопственик, основач или управител на трговско друштво и друго правно лице или е член на раководен орган, односно овластено лице во трговско друштво и друго правно лице, освен во здруженија и фондации,
- вршител на земјоделска, сточарска или друга дејност,
- вршител на занаетчиска, односно професионална дејност,
- корисник на пензија,
- кое има статус на ученик во средно училиште, редовен студент, стажант и лице кое учествува во образование за возрасни, а е помладо од 26 години,
- кое два пати во текот на две години одбило обука, преквалификација или доквалификација на која ќе го упати Агенцијата,
- кое два пати во текот на две години одбие да се јави или да заснова работен однос кај работодавач кај кого го упатила Агенцијата и
- кое работно е ангажирано или врши дејност, спротивно на законот.

По исклучок од ставот 4 алинеја 3 на овој член, како невработено лице, во смисла на овој закон, се смета лице кое е сопственик, основач или управител на трговско друштво и друго правно лице или е член на раководен орган, односно овластено лице во трговско друштво и друго правно лице, освен во здруженија и фондации, а кое е корисник на гарантирана минимална помош, согласно со прописите од областа на социјалната заштита.

Условите од ставот 1 на овој член, невработеното лице е должно да ги исполнува за времето додека е во евиденцијата на невработените лица.

Член 54

Работоспособно лице според овој закон се смета невработеното лице на возраст од 15 до 65 години и лице кое нема општа, односно професионална неспособност за работа, согласно со прописите за пензиско и инвалидско осигурување или неможност за вработување, согласно со прописите за професионална рехабилитација и вработување на лица со инвалидност.

Невработеното лице кое е привремено спречено за работа поради проблеми со зависност, ментално здравје, сериозни социјални и други здравствени проблеми констатирани во документ од надлежна лекарска комисија се смета дека привремено не може да се вработи. Привремената неможност за вработување од наведените причини, како и правата и обврските на овие лица се утврдени во индивидуалниот план за вработување на невработеното лице врз основа на постојне причини за привремена неможност за вработување и мерките предложени од надлежниот орган, согласно со закон.

Член 55

Невработеното лице се смета дека активно бара работа ако исполнува еден од следниве услови:

- редовно ги следи огласените слободни работни места и видови на работа и соодветно се пријавува за нив во согласност со целите за вработување определени во индивидуалниот план за вработување,
- присуствува на интервјуа за вработување на барање на работодавачот, Агенцијата или други спроведувачи на мерки за вработување,
- се јавува на покани, известувања и упатувања од Агенцијата и други спроведувачи на мерки за вработување и
- контактира со работните клубови во Агенцијата и ги исполнува предвидените активности од обврските предвидени во индивидуалниот план за вработување, најмалку во роковите утврдени со овој закон.

Член 56

На невработеното лице може да му се понуди соодветно, погодно и друго вработување.

Соодветно вработување може да му се понуди на невработеното лице во период од денот на воведување на лицето во евиденцијата на невработените лица до истекот на 12 месеци од тој ден. Агенцијата може да понуди погодно вработување од 12 месеци до 24 месеци од денот на воведувањето на лицето во евиденцијата.

По истекот на 24 месеци од воведувањето во евиденцијата на невработеното лице може да му се понуди и друго работно место кое не се смета за соодветно или погодно во смисла на овој закон.

Член 57

Како соодветно се смета вработувањето кое ги исполнува следниве услови:

- на неопределено или определено време со полно или пократко од полното работно време, согласно со Законот за работните односи или прописите за професионална рехабилитација и вработување на лица со инвалидност,
- на работно место што е оддалечено најмногу 50 километри од адресата на живеење на лицето до местото на работа, односно најмногу 30 километри за невработено лице што живее самостојно со дете на возраст помала од 15 години, во рамките на заедничко домаќинство и
- кое е во согласност со видот и степенот на завршеното образование на лицето и стекнатите вештини наведени во пополнетиот формулар кој го доставува до Агенцијата заради евидентирање во евиденцијата на невработените лица, ако лицето за првпат бара работа или повторно бара работа по пауза во вработувањето од најмалку две години.

Со согласност на невработеното лице, може веднаш да му се понуди работа која е на пониско ниво на образование и/или квалификации од степенот на завршеното образование на лицето и стекнатите вештини.

Член 58

За погодно се смета вработувањето:

- на неопределено или определено време со пократко работно време од полното работно време, согласно со Законот за работните односи или прописите за професионална рехабилитација и вработување на лица со инвалидност,
- на работно место што е оддалечено најмногу 50 километри од адресата на живеење на лицето до местото на работа, односно најмногу 30 километри за невработено лице што живее самостојно со дете на возраст помала од 15 години во рамките на заедничко домаќинство и
- за кое е потребно образование или вештини кои се најмногу еден степен пониски од образованието или вештините на лицето, наведени во пополнетиот формулар кој го доставува до Агенцијата заради евидентирање во евиденцијата на невработените лица.

3. НАЧИН НА ВОДЕЊЕ НА ЕВИДЕНЦИЈАТА, УПИС И БРИШЕЊЕ НА ЛИЦЕТО ОД ЕВИДЕНЦИЈАТА

Член 59

Невработеното лице и лицето кое бара работа лично или преку електронскиот систем на Агенцијата се пријавува во Агенцијата на чие подрачје има постојано место на живеење заради воведување во евиденцијата на невработените лица или во евиденцијата на други лица кои бараат работа, со изјава на лицето на посебен формулар во која евиденција сака да биде евидентирано, согласно со овој закон и актот од членот 61 став 2 од овој закон.

По исклучок од ставот 1 на овој член, невработеното лице кое е и корисник на гарантирана минимална помош согласно со прописите од областа на социјална заштита, кое бара работа лично или преку електронскиот систем на Агенцијата, се пријавува во Агенцијата на чие подрачје има престојувалиште, утврдено со решение од центарот за социјална работа.

На одговорно лице во Агенцијата кое ќе овозможи пријавување на невработено лице и друго лице кое бара работа спротивно на ставот 1 на овој член, ќе му се откаже договорот за вработување поради несовесно извршување на работните обврски и непридржување кон прописите што важат за вршење на работите на работното место.

Невработеното лице кое користи право на паричен надоместок е должно лично да се јавува во Агенцијата, на секои 30 дена и да докаже дека активно барало работа во последниот месец.

Правото на исплата на паричен надоместок по барање на невработеното лице може да мирува во случај кога:

- престојува надвор од Република Северна Македонија повеќе од 30 дена заради семејно обединување, но не повеќе од 90 дена и
- престојува надвор од Република Северна Македонија заради лекување или помош и нега на член од потесното семејство повеќе од 30 дена, но не повеќе од 90 дена.

Член 59-а

Невработеното лице е должно лично да се јавува во Агенцијата на секои 30 дена и да докаже дека активно барало работа во последниот месец, а друго лице кое бара работа на секои шест месеци.

Невработеното лице кое нема да ја исполни обврската од ставот 1 на овој член во рок од 30 дена по истекот на рокот на јавување утврден во индивидуалниот план за вработување, се брише од евиденцијата на невработени лица и може повторно да се пријави по истекот на една година, а корисниците на права по основ на невработеност го губат и правото.

Член 59-б

Приватните агенции за вработување имаат еднаков третман со Агенцијата во посредувањето за вработувањето и пристап до базата на невработените лица заради избор на кандидати за вработување.

Член 59-в

Лицето се брише од евиденцијата на невработени лица, доколку:

- веќе не е невработено, според одредбите од овој закон,
- само се одјави од евиденцијата на невработени лица,
- не се пријави во законски утврдениот рок или не се јави на покана на Агенцијата од неоправдани причини,
- не ја известил Агенцијата за стекнувањето и губењето на правата по основ на осигурување во случај на невработеност,
- два пати во текот на две години одбие да се вклучи во обука, преквалификација, доквалификација или субвенционирано вработување,
- не ги исполни обврските од договорот за учество во програма за активна политика за вработување,
- два пати во текот на две години одбие соодветно или погодно вработување или одбие да присуствува или не се јави на интервју за работа на кое е упатено од страна на Агенцијата,
- не обезбедува точни податоци за потребите на водење на евиденција на невработените лица или за статус на учесник во програма за активна политика за вработување,

- кај лицето се утврди постоење на причина поради која привремено не може да се вработи,
- е во притвор во времетраење од повеќе од шест месеци или доколку започне да издржува казна затвор од шест месеци и повеќе,
- од страна на инспекциски орган се затекне да работи, спротивно на закон,
- не бара активно работа,
- одбие да потпише индивидуален план за вработување согласно со овој закон,
- не ги почитува преземените обврски во индивидуалниот план за вработување,
- исполни услови за пензија,
- на странец му истече важноста на личната работна дозвола,
- одбие работно ангажирање за вршење на јавни работи два пати во текот на две години,
- замине на отслужување на доброволен воен рок,
- е самовработено,
- е сопственик, основач или управител на трговско друштво и друго правно лице или е член на раководен орган, односно овластено лице во трговско друштво и друго правно лице, освен во здруженија и фондации,
- врши земјоделска, сточарска или друга дејност,
- врши занаетчиска односно професионална дејност,
- е корисник на пензија,
- има статус на ученик во средно училиште, редовен студент, стажант и лице кое учествува во образование за возрасни, а е помладо од 26 години и
- работно е ангажирано или врши дејност, спротивно на законот.

Учеството во програми за активна политика за вработување не е причина за бришење од евиденцијата на невработени лица, освен во случаи кога лицето зема учество во програма за активна политика за вработување која води до склучување на договор за вработување, со склучувањето на договорот за вработување.

Инспекцискиот орган е должен писмено да го извести центарот за социјална работа и Агенцијата за невработеното лице кое ќе се затекне да работи спротивно на закон.

Лице кое е избришано од евиденцијата на невработените лица поради основите од став 1 алинеи 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 14 и 17 на овој член, може повторно да се пријави во евиденцијата, по истекот на една година од денот на бришењето од евиденцијата.

Член 60

На обработката на податоците и на заштитата и користењето на податоците содржани во евиденцијата се применуваат одредбите од законот со кој се уредува заштитата на личните податоци.

Евиденцијата, утврдена со овој закон, се води со цел за донесување решенија за право на осигурување по основ на невработеност, за нудење услуги и учество во мерки на активните политики за вработување, подготовка на план за вработување, вршење надзор во согласност со овој закон, за следење, планирање и спроведување политика во областите утврдени со овој закон, како и за научни истражувања и статистички цели.

Член 61

Агенцијата ги води следниве регистри на:

- евидентирани невработени лица,
- евидентирани лица со привремена неможност за вработување,

- учесници во програми на активни политики за вработување,
- евидентирани други лица кои бараат работа и
- корисници на јавни средства од Агенцијата и спроведувачи на мерки предвидени со овој и друг закон.

Формата, содржината и начинот на водењето на регистрите од ставот 1 на овој член, ги пропишува министерот надлежен за работите од областа на трудот.

Член 61-а

Регистарот на евидентирани невработени лица, регистарот на евидентирани лица со привремена неможност за вработување, регистарот на учесници во програми на активни политики за вработување, регистарот на евидентирани други лица кои бараат работа и регистарот на корисници на јавни средства од Агенцијата и спроведувачи на мерки предвидени со овој и друг закон, задолжително ги содржи следниве податоци:

- име и презиме,
- датум на раѓање,
- пол,
- единствен матичен број на граѓанинот (ЕМБГ),
- даночен број на лиценцираните агенции и спроведувачите на активните мерки за вработување,
- адреса на постојано или привремено живеалиште (во други земји и државен код),
- државјанство,
- статус (ученик во средно образование, студент, вработен, самовработен, пензионер, земјоделец - доколку лицето се изјасни),
- припадност на етничка заедница,
- број на трансакциска сметка,
- број на телефон и електронска пошта за контакт,
- образование, стручни квалификации, вештини, докавалификации и работно искуство,
- работоспособност и ограничувања,
- осигурителен период и
- период на вработување.

Освен заедничките податоци, евиденциите од ставот 1 на овој член ги содржат и следниве податоци:

1) регистар на невработени лица:

- пријавување, водење во евиденција и бришење од евиденција,
- причина за бришење од евиденција,
- исполнување на обврски кои произлегуваат од статусот невработено лице според овој закон (известувања, упатувања, исполнување на други обврски),

- основа за надоместок во случај на невработеност,
- период и висина на надоместокот по основ на невработеност,
- вид и висина на надоместоци по основ на невработеност,
- период во кој се остварува право на гарантирана минимална помош, согласно со прописите од областа на социјалната заштита,
- вид, времетраење и давател на услугата, утврден со овој закон,
- барање за поврат на неправедно примени средства и начинот на поврат,
- жалби и
- почеток и крај на судска постапка во која засегнатото лице е странка во врска со примена на одредбите од овој закон (вид судска постапка, предмет на спор, упатен број, известување за исходот од судењето);

2) регистар на лица со привремена неможност за вработување:

- пријавување, водење во евиденција и бришење од евиденција,
- причини за бришење од евиденција,
- период на оневозможност за вработување,
- датум на разгледување на неможноста за вработување од надлежен орган согласно со закон и
- предлог-мерки на надлежниот орган за утврдување на привремена неможност за вработување;

3) регистар на лица кои учествуваат во програми за активни политики за вработување:

- пријавување, водење во евиденција и бришење од евиденција,
- причини за бришење од евиденција,
- вид, времетраење и давател на услугата, утврден со овој закон,
- припадност на одредена целна група,
- потрошени финансиски средства,
- успешност во спроведената програма,
- исполнување на договорните обврски од страна на засегнатото лице,
- барања за поврат на неправедно примени средства и начинот на поврат,
- жалби и
- почеток и крај на судска постапка во која засегнатото лице е странка во врска со примена на одредбите на овој закон (вид судска постапка, предмет на спор, упатен број, известување за исходот на судењето);

4) регистар на други лица кои бараат работа:

- пријавување, водење во евиденција и бришење од евиденција,
- причини за бришење од евиденција,
- вид, времетраење и давател на услугата, утврден со овој закон,
- вид и висина на парични надоместоци на кои има право лицето кое бара работа, според одредбите од овој закон,
- за лица кои бараат работа, а чиј работен однос е во опасност, име и издавач на документот со кој се потврдува дека работниот однос на работникот е во опасност (деловен план на работодавачот, програми за технолошки вишок, одлука за престанок на работниот однос од деловни причини (технолошки, економски, организациони и слично), известување од ликвидаторот или стечајниот управник за временскиот период во којшто се планира на работникот да му престане работниот однос од деловни причини) и

- за лицата во работен однос на определено време кои бараат работа, а чиј работен однос е во опасност, датум на истекување на важноста на договорот на определено време и

5) регистарот на корисници на јавни средства од Агенцијата и спроведувачи на мерки предвидени со овој и друг закон, ги содржи следниве информации:

- регистрирано име и седиште или име и адреса на деловниот субјект,
- регистарски број на деловниот субјект,
- даночен број на деловниот субјект,
- име и презиме на одговорното лице во деловниот субјект,
- правен основ за исплата на средствата (договор, налог за набавка и друго),
- износ и намена на платени средства,
- датум на надзорот,
- барања за поврат на неправедно примени и користени износи и начин на поврат,
- датум на барање за поврат,
- жалби,
- почеток и крај на судска постапка во која засегнатото лице е странка во врска со примена на одредбите на овој закон (вид судска постапка, предмет на спор, упатен број и известување за исходот од судењето) и
- информација за редовноста на исплатата на платите и уплатите на придонесите од задолжително социјално осигурување од работодавачот.

Лицата кои се внесени во евиденцијата, според овој закон, се должни да ја известат Агенцијата доколку настане каква било промена во информациите, која би влијаела врз исполнувањето на условите под кои лицата се водат во евиденцијата или врз бришењето од евиденцијата, најдоцна осум дена по настанувањето на промената.

Член 61-б

Агенцијата собира податоци потребни за остварување на своите надлежности, утврдени со закон, директно од лицето на кое се однесуваат податоците и од евиденциите кои се водат во следните органи: Управата за јавни приходи, Фондот за здравствено осигурување на Северна Македонија, Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Северна Македонија, центрите за социјална работа, Државниот инспекторат за труд, Централниот регистар на Република Северна Македонија, Врховниот суд на Република Северна Македонија и од други органи и институции кои водат евиденции, утврдени или водени врз основа на закон, а кои се потребни за остварување на надлежностите на Агенцијата.

Агенцијата може да ги поврзе евиденциите, кои се водат во согласност со овој закон, со евиденциите кои ги водат органите наведени во ставот 1 на овој член.

Со цел за примена на мерки, спроведувачите на активни мерки можат да добијат од Агенцијата информации за тоа дали некое лице е заведено во регистарот на невработени лица и останати податоци кои се потребни за примена на мерките, како и лични податоци кои се однесуваат на целта на примената на мерките.

Корисниците на права според овој закон се должни да ја известат Агенцијата и други спроведувачи на мерки за сите промени кои влијаат врз стекнувањето, одземањето или губењето на правата, најдоцна осум дена по настанувањето на промената.

Член 61-в

Агенцијата може да пренесе на управни и други државни органи, органите на единиците на локалната самоуправа, лични податоци од евиденцијата, која се води според овој закон, со цел за остварување на надлежностите утврдени со закон, под услов законот да пропишува прибирање лични податоци од Агенцијата, согласно со прописите за заштита на личните податоци.

Увидот на податоците од лицата од кои се добиени истите, обврската за доставување на промена на личните податоци и исправка на личните податоци се врши согласно со прописите за заштита на личните податоци.

Член 61-г

Податоците се чуваат:

- во регистарот на евидентирани невработени лица 50 години по внесување на податоците,
- во регистарот на евидентирани привремено невработени лица пет години по внесување на податоците,
- во регистарот на лица кои учествуваат во програми за активни политики за вработување десет години по внесување на податоците,
- во регистарот на евидентирани лица кои бараат работа пет години по внесување на податоците и
- во регистарот на корисници на јавни средства од Агенцијата и спроведувачи на мерки предвидени со овој или друг закон десет години по внесување на податоците.

По истекот на роковите наведени во ставот 1 на овој член, со податоците се постапува во согласност со прописите со кои се уредува постапувањето на надлежните органи за постапување и чување на архивски и документарни материјали.

Член 61-д

Невработеното лице се внесува во регистарот на лица кои учествуваат во програми за активна политика за вработување врз основа на договорот за учество во програмата или врз основа на упатување од страна на Агенцијата.

Член 61-ѓ

Лицето се брише од регистарот на невработени лица или од регистарот на лица кои учествуваат во програми за активна политика за вработување, доколку:

- веќе не е невработено, според одредбите на овој закон,
- само се одјави од евиденцијата на невработени лица,
- не се пријави во законски утврдениот рок или не се јави на покана на Агенцијата од неоправдани причини,
- не ја известат Агенцијата за стекнувањето и губењето на правата по основ осигурување во случај на невработеност,

- два пати во текот на две години одбие да се вклучи во обука, преквалификација, доквалификација или субвенционирано вработување,
- не ги исполни обврските од договорот за учество во програма за активна политика за вработување,
- два пати во текот на две години одбие соодветно или погодно вработување или одбие да присуствува или не се јави на интервју за работа на која е упатено од страна на Агенцијата,
- не обезбедува точни податоци за потребите на водење на евиденција на невработените лица или за статус на учесник во програма за активна политика за вработување,
- кај лицето се утврди постоење на причина поради која привремено не може да се вработи,
- е во притвор во времетраење од повеќе од шест месеци или доколку започне да издржува казна затвор од шест месеци и повеќе,
- од страна на инспекциски орган се затекне да работи, спротивно на закон,
- не бара активно работа,
- одбие да потпише индивидуален план за вработување, согласно со овој закон,
- исполни услови за пензија,
- на странец му истече важноста на личната работна дозвола,
- одбие работно ангажирање за вршење на јавни работи два пати во текот на две години,
- замине на отслужување на доброволен воен рок,
- е самовработено,
- е сопственик, основач или управител на трговско друштво и друго правно лице или е член на раководен орган, односно овластено лице во трговско друштво и друго правно лице, освен во здруженија и фондации,
- врши земјоделска, сточарска или друга дејност,
- врши занаетчиска односно професионална дејност,
- е корисник на пензија,
- има статус на ученик во средно училиште, редовен студент, стажант и лице кое учествува во образование за возрасни, а е помладо од 26 години и
- работно е ангажирано или врши дејност, спротивно на законот.

Член 61-е

Агенцијата го брише лицето од регистарот на невработени лица или од регистарот на лица кои учествуваат во програми за активна политика за вработување, по службена должност со денот на настапување на некоја од причините од членот 61-ѓ од овој закон.

Доколку лицето учествува во програми за активна политика за вработување, спроведувањето на програмата се надгледува се до истекот на договорот за учество во програмата или до завршување на постапката за поврат на средствата, согласно со договорот за учество во програмата и покрај бришењето од евиденцијата.

Член 61-ж

Агенцијата го брише од регистарот лицето кое бара работа доколку:

- се одјави од регистарот и
- не стапи во контакт со Агенцијата во рок од шест месеци по пријавувањето.

IV. ОСИГУРУВАЊЕ ВО СЛУЧАЈ НА НЕВРАБОТЕНОСТ

Член 62

Работниците кои се во работен однос, задолжително се осигурени во случај на невработеност.

Член 63

Во случај на невработеност може да се осигуруваат и брачните другари на државјаните на Република Северна Македонија на работа во друга држава, а кои биле во работен однос пред заминувањето во странство.

Основицата за пресметување на правото од ставот 1 на овој член е остварената просечна месечна плата на лицето во годината пред заминувањето во странство, која се усогласува со порастот на платите во Републиката.

1. ПРАВА НА ОСИГУРУВАЊЕ

Член 64

Права од осигурување во случај на невработеност, според овој закон се:

- 1) паричен надоместок;
- 2) подготовка за вработување (обука, преквалификација или доквалификација);
- 3) право на здравствена заштита, во согласност со прописите за здравствена заштита;
- 4) право на пензиско и инвалидско осигурување во согласност со прописите за пензиското и инвалидското осигурување на невработеното лице корисник на паричен надоместок на кое му недостасуваат најмногу до 18 месеци пред исполнување на услови за стекнување право на старосна пензија, а кое нема 15 години стаж на осигурување, до остварување на 15 години стаж на осигурување;
- 5) права на инвалидни лица за вработување со поволни услови во согласност со закон.

2. ПАРИЧЕН НАДОМЕСТОК

Член 65

Право на паричен надоместок има невработено лице кое било во работен однос најмалку девет месеци непрекинато или 12 месеци со прекин во последните 18 месеци.

Член 66

Право на паричен надоместок има невработено лице за времето поминато во работен однос, за кое се уплатувани придонеси од задолжително социјално осигурување и тоа:

- во работен однос со полно работно време;
- во работен однос со неполно работно време, пресметано во полно работно време;
- во работен однос на определено време (сезонска работа) подолго од 40 часа во неделата, ако тоа време му е пресметано во работен стаж и
- за работа во странство.

За остварување право на паричен надоместок како време поминато во работен однос не се смета времето за кое невработеното лице примало паричен надоместок.

Член 67

Право на паричен надоместок не може да оствари невработено лице на кое работниот однос му престанал поради:

- давање писмена изјава на работникот дека сака да му престане работниот однос, освен ако таквата изјава е дадена поради промена на местото на живеење на брачниот другар или склучување на брак;
- спогодбено престанување на работниот однос;
- остварува права од работен однос спротивно на закон;
- престанок на работен однос по сила на закон, освен во случај на престанок на правното лице поради стечај;
- неоправдано изостанување од работа последовно три работни дена или пет работни дена со прекин во текот на една година;
- престанок на работниот однос со отказ од страна на работодавачот за кршење на работната дисциплина или неисполнување на обврските утврдени со закон, колективен договор и договор за работа;
- одбивање да работи на работи на кои е распореден во согласност со закон;
- одбивање да биде преземан со спогодба кај друг работодавач во согласност со закон;
- одбивање обука, преквалификација или доквалификација за друго работно место кај ист или друг работодавач, што му се обезбедува во согласност со закон;

- губење на работната способност согласно со прописите за пензиското и инвалидското осигурување;

- исполнување услови за остварување право на пензија.

3. ВИСИНА НА ПАРИЧЕН НАДОМЕСТОК

Член 68

Висината на месечниот паричен надоместок за време на невработеност се утврдува врз основа на пресметаните и исплатени плати кај работодавачот согласно со закон, колективен договор и договор за вработување и изнесува 50% од просечната месечна нето плата на работникот за последните 24 месеца за лице кое има право на паричен надоместок до 12 месеца, а за лице кое има право на паричен надоместок подолго од 12 месеца, паричниот надоместок за првите 12 месеца изнесува 50% од просечната месечна нето плата на работникот за последните 24 месеца, а за преостанатото време 40% од просечната месечна нето плата.

Надоместокот од став 1 на овој член не може да изнесува повеќе од 80% од просечната месечна нето плата по работник во Републиката, објавена за последниот месец.

Член 69 е избришан.

Член 70

Паричниот надоместок се усогласува со порастот на трошоците на живот за претходната година објавени од Државниот завод за статистика во јануари за тековната година за корисниците на паричен надоместок над 12 месеци.

4. ВРЕМЕ ЗА КОЕ СЕ ИСПЛАТУВА ПАРИЧЕН НАДОМЕСТОК

Член 71

Времето за кое се исплатува паричниот надоместок зависи од времето за кое невработеното лице било осигурано во случај на невработеност.

Паричниот надоместок на невработеното лице се исплатува:

- 1) еден месец, ако има стаж на осигурување најмалку девет месеца во непрекинатото траење или 12 месеца со прекин во последните 18 месеца;
- 2) два месеца, ако има стаж на осигурување над 18 месеца до две и пол години;
- 3) три месеца, ако има стаж на осигурување над две и пол до пет години;
- 4) четири месеца, ако има стаж на осигурување над пет до седум и пол години;
- 5) пет месеца, ако има стаж на осигурување над седум и пол до десет години;
- 6) шест месеца, ако има стаж на осигурување над десет до дванаесет и пол години;
- 7) седум месеца, ако има стаж на осигурување над дванаесет и пол до 15 години;

- 8) осум месеца, ако има стаж на осигурување над 15 до седумнаесет и пол години;
- 9) девет месеца, ако има стаж на осигурување над седумнаесет и пол до 20 години;
- 10) десет месеца, ако има стаж на осигурување над 20 до дваесет и две и пол години;
- 11) еднаесет месеца, ако има стаж на осигурување над дваесет и две и пол до 25 години

и

- 12) дванаесет месеца, ако има стаж на осигурување над 25 години.

На невработеното лице кое има над 15 години стаж на осигурување, а на кое му недостасуваат најмногу до 18 месеци пред исполнување на услови за стекнување право на старосна пензија, паричен надоместок му се исплатува до неговото вработување, односно до настапувањето на некои од основите за престанок на правото на паричен надоместок.

Член 72

Паричниот надоместок на невработеното лице продолжува да се исплатува и по истекот на времето определено во член 71 на овој закон:

- на жена корисник на паричен надоместок за време на бременост и породување според прописите за работните односи;

- ако Агенцијата го упатил на обука, преквалификација или доквалификација до истекот на времето определено за тоа.

Член 72-а

Неисплатениот дел од паричниот надоместок може по барање на невработеното лице да се исплати во еднократен износ или во месечни рати, но не подолго од 24 месеца, доколку средствата се користат за засновање работен однос на неопределено време.

Корисникот на средствата од ставот 1 на овој член е должен да ги врати искористените средства на Агенцијата за вработување доколку на лицето му престане работниот однос не по негова вина, пред истекот на двојно повеќе време од времето за кое користел средства, со банкарска камата на средствата по видување.

Лицето од ставот 1 на овој член не може да биде евидентирано како невработено лице двојно повеќе време од времето за кое му е исплатен паричниот надоместок во еднократен износ или на рати.

Член 73 е избришан.

Член 74

Паричниот надоместок на невработеното лице му припаѓа од денот на престанокот на работниот однос, ако невработеното лице поднесе барање до Агенцијата кај кој е уплатуван придонесот за вработување, во рок од 30 дена од денот на престанокот на работниот однос.

Ако невработеното лице поднесе барање по истекот на рокот од став 1 на овој член, паричниот надоместок му припаѓа од денот на поднесувањето на барањето за преостанато време.

Паричен надоместок не му припаѓа на невработеното лице кое поднело барање, по истекот на времето за кое според член 71 од овој закон имало право на исплата на паричниот надоместок.

Овластеното службено лице од Агенцијата кое ја води постапката е должно во рок од три дена од денот на приемот на барањето, по службена должност да ги прибави доказите и податоците потребни за докажување на исполнетоста на условите од членот 65 од овој закон.

Овластеното службено лице од надлежниот јавен орган од кој се побарани доказите и податоците од ставот 4 на овој член е должно да ги достави бараните докази и податоци во рок од три дена од денот на приемот на барањето.

Образецот на барањето од ставот 1 на овој член и потребната документација за остварување на правото на паричен надоместок ги прошишува министерот надлежен за работите од областа на трудот, во согласност со министерот за информатичко општество и администрација.

Член 75

Исплатата на паричен надоместок на невработеното лице се запира за време:

- на отслужување на доброволен воен рок,
- додека е во притвор или издржување на казна затвор до шест месеци;
- додека невработеното лице привремено престојува надвор од Република Северна Македонија до 12 месеци, а претходно писмено ја известил Агенцијата,
- работно ангажирање над 30 дена за вршење на јавни работи и
- работно е ангажирано или врши дејност.

По престанокот на причините од став 1 на овој член, продолжува исплатата на паричниот надоместок за преостанатото време за кое на невработеното лице му е признато право на паричен надоместок.

Член 76

Невработеното лице на кое работниот однос му престанал 30 дена пред неговото одење на отслужување, односно дослужување на воениот рок, има право на паричен надоместок ако поднесе барање до Агенцијата, во рок од 30 дена по враќањето и ако ги исполнува условите пропишани со овој закон.

Член 77

Правото на паричен надоместок на невработеното лице му престанува ако:

- заснова работен однос;
- основа трговско друштво, претпријатие или друго правно лице;

- врши занаетчиска или друга професионална дејност;
- одбие да се јави кај работодавачот ако е упатен од Агенцијата за засновање работен однос;
- одбие да заснова работен однос кај работодавачот ако го упатила Агенцијата;
- одбие вработување со полно или скратено работно време, кое не е помало од половината од полното работно време, а е соодветно на неговото образование, знаење и можности;
- одбие обука, преквалификација или доквалификација која одговара на неговата стручна подготовка, знаења и способности или по своја вина ја прекине обуката, преквалификацијата или доквалификацијата;
- исполни услови за стекнување право на пензија или оствари право на пензија;
- невработеното лице од страна на надлежен орган се затекне на работа, е работно ангажирано или врши дејност спротивно на закон;
- ја загуби работната способност со денот на утврдување на изгубената работна способност;
- неоправдано одбие привремено вработување во исклучителни случаи (поплави, земјотреси, неопходно извршување на земјоделски работи и слично) од страна на надлежен орган кој организира акција за отстранување на последиците или за нивно спречување;
- одбие работно ангажирање за вршење на јавни работи;
- одбие вработување на работно место за кое се бара пониска стручна подготовка од неговата, а ако непосредно пред да остане невработен, со своја согласност, работел на такво работно место или изјавил дека прифаќа вработување и на понизок степен на стручна подготовка;
- отпочне издржување на казна затвор, подолго од шест месеци;
- не се јавува во Агенцијата во утврдениот рок;
- не се јави на покана на Агенцијата од неоправдани причини;
- *невработеното лице активно не барало работа во последниот месец, во согласност со овој закон и (Се укинува со Одлука на Уставен суд на Република Македонија објавена во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 14/99).*
- не го известил Агенцијата во рок од осум дена за секоја промена која е услов или основа за стекнување, остварување или губење на правото на паричен надоместок.

Осигуреникот кој е вработен со половина од полното работно време согласно со став 1 алинеја б на овој член, го задржува правото да биде упатен од страна на Агенцијата на работното место со полно работно време и право на 50% од паричниот надоместок.

Член 78

Невработеното лице на кое му престанало правото на паричен надоместок, може да го оствари тоа право ако повторно ги исполни условите за здобивање со право на паричен надоместок од членот 65 на овој закон, со тоа што во стажот на осигурување не му се пресметува времето поминато во работен однос пред примениот последен паричен надоместок, освен на невработеното лице кое по престанокот на работен однос има над 15 години стаж на осигурување, а на кое му недостасуваат најмногу до 18 месеци пред исполнување на услови за стекнување право на старосна пензија.

Невработеното лице на кое поради засновање на работен однос му престанало правото на паричен надоместок пред истекот на времето за кое имал право, а повторно остане невработен, продолжува да го користи тоа право доколку е поповолно за него.

Член 79

На невработено лице кое прима паричен надоместок, може времето на примање на паричниот надоместок да се скрати, ако врз основа на авторски договор, вршење на занаетчиски и други работи или на некој друг начин се здобива со приход, кој месечно не е поголем од 80% од просечната месечна нето плата по работник во Републиката објавена за последниот месец.

Министерството за финансии – Управата а јавни приходи и институциите за платен промет се должни на барање на Агенцијата да му доставуваат податоци за исплатите од став 1 на овој член. (Се укинува со Одлука на Уставен суд на Република Македонија објавена во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 162/08).

V. ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРАВАТА ОД ОСИГУРУВАЊЕ ВО СЛУЧАЈ НА НЕВРАБОТНОСТ

Член 80

Невработеното лице ги остварува правата од осигурување во случај на невработеност во согласност со овој закон и прописите за општа управна постапка.

Правата од став 1 на овој член се остваруваат во Агенцијата каде што е евидентирано невработеното лице, врз основа на поднесено барање.

Член 81

По барањето за остварување на правата од членот 80 став 1 од овој закон Агенцијата каде што е евидентирано невработеното лице донесува решение во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето.

Жалбата против решението од ставот 1 на овој член се поднесува до министерството надлежно за работите од областа на трудот во рок од 15 дена од денот на приемот на решението и не го одлага извршувањето на решението.

Член 81-а е избришан.

Член 81-б е избришан.

Член 82

Невработеното лице кое користи права согласно со овој закон е должно да го извести Агенцијата за сите промени што влијаат на стекнувањето или губењето на правата, најдоцна во рок од осум дена од настанувањето на промените.

Агенцијата има право да бара враќање на средствата со банкарска камата на средства по видување, исплатени во име на осигурување во случај на невработеност, во случаи кога правото било остварено врз основа на неточни податоци или лицето кое го стекнало тоа право не известило за промените кои влијаат врз остварувањето и престанувањето на правото, односно ако средствата се ненаменски потрошени од страна на работодавачот.

VI. ЈАВНИ РАБОТИ

Член 83

За извршување на работи за одржување и заштита на животната средина и природата, одржување и обновување на јавната инфраструктура и за вршење на работи од јавен интерес на јавни претпријатија кои не спаѓаат во нивните редовни програмски активности и не го нарушуваат редовното вработување на подрачјето на територијата на Република Северна Македонија, односно на подрачјето на општината, можат да се организираат јавни работи.

Член 84

Јавните работи се распишуваат јавно и под еднакви услови се достапни за сите невработени.

Програмата за јавни работи ја подготвува организаторот.

Јавните работи ги организираат единиците на локалната самоуправа и заинтересираните работодавач од јавниот сектор.

Член 85

Во јавните работи заради работно ангажирање се вклучуваат невработени лица кои се пријавени во Агенцијата.

На лицата за времето на вршење на јавните работи организаторот им обезбедува паричен надоместок за извршената работа, не помал од утврдениот износ на платата за ист вид на работи според колективен договор, превоз и исхрана, осигурување во случај на несреќа при работа и професионално заболување и друго, под услови и на начин утврдени со договор меѓу организаторот на работите и ангажираните невработени лица.

Организаторот на работите кој работно ќе ангажира невработено лице корисник на паричен надоместок, на јавни работи над 30 дена, има право на надомест од Агенцијата за вработување, месечно во висина на паричниот надоместок на ангажираното невработено лице, но не повисок од утврдената висина во ставот 2 на овој член. Правото на надоместокот трае до истекот на правото на паричниот надоместок на лицето, а најдолго до завршувањето на работното ангажирање на невработеното лице.

VII. ОРГАНИЗАЦИЈА, УПРАВУВАЊЕ И РАКОВОДЕЊЕ НА АГЕНЦИЈАТА

1. ОРГАНИЗАЦИЈА

Член 86

Агенцијата е јавна установа за територијата на Република Северна Македонија.

Агенцијата е правно лице.

Седиштето на Агенцијата е во Скопје.

Член 87

Агенцијата образува единствена стручна служба со подрачни единици-центри за вработување.

Бирото за вработување може да се основа за подрачјето на една или повеќе општини.

Член 87-а

Управните, финансиските, стручните, административните и другите работи за спроведување на вработувањето и осигурувањето во случај на невработеност, утврдени со закон и Статутот на Агенцијата се работи од јавен интерес кои ги вршат вработените во Агенцијата.

Вработените во Агенцијата кои вршат работи од јавен интерес согласно со закон, имаат статус на јавни службеници.

Вработените во Агенцијата кои вршат услуги од дејноста на трудот, односно кои вршат услуги на помош и поддршка на учесниците на пазарот на трудот имаат статус на даватели на јавни услуги од дејноста на трудот (во натамошниот текст: даватели на јавни услуги) и за нив се

применуваат одредбите од овој закон, одредбите од Законот за вработените во јавниот сектор и општите прописи од областа на работните односи.

Вработените во Агенцијата кои вршат помошни и технички работи немаат статус на јавни службеници и во однос на нивните права, обврски и одговорности од работниот однос се применуваат одредбите на општите прописи од работните односи и одредбите од Законот за вработените во јавниот сектор.

Вршењето на поединечни управни работи во управна постапка за остварување на правата од вработување и осигурување во случај на невработеност во согласност со закон, има карактер на јавни овластувања кои ги врши Агенцијата.

Член 87-б

Вработените во Агенцијата, согласно со видот на работните задачи кои ги извршуваат можат да бидат распоредени на работни места на: административни службеници, даватели на јавни услуги или помошно-технички лица.

Член 87-в

Вработените во Агенцијата кои вршат работи од административна природа за спроведување на вработувањето и осигурување во случај на невработеност имаат статус на административни службеници.

За вработените од ставот 1 на овој член, категориите, нивоата и звањата се утврдуваат согласно со Законот за административни службеници.

За прашањата кои се однесуваат на вработувањето, правата и должностите, унапредувањето, стручното усовршување и оспособување, мерењето на ефектот, системот на плати, одговорноста, престанокот на вработувањето, заштитата и одлучувањето за правата и обврските и други прашања во врска со работниот однос на административните службеници во Агенцијата, се применуваат одредбите од Законот за административни службеници и Законот за вработените во јавниот сектор.

Даватели на јавни услуги

Член 87-г

Вработените во Агенцијата кои се даватели на јавни услуги се групираат во група III, подгрупа 3 од Законот за вработените во јавниот сектор.

За вработените од ставот 1 на овој член се утврдуваат следниве категории и нивоа на работни места:

- а) Категорија А стручни службеници за подготовка за вработување (психологија, педагогија или социјална работа и социјална политика);
  - Ниво А1 координатор на оддел,
  - Ниво А2 виш стручен службеник за подготовка за вработување,
  - Ниво А3 самостоен стручен службеник за подготовка за вработување,
  - Ниво А4 стручен службеник за подготовка за вработување и

- Ниво А5 (180/240 ЕКТС) - помлад стручен службеник за подготовка за вработување;
- б) Категорија Б стручни службеници за посредување при вработување (организациски науки и управување (менаџмент), економски науки или правни науки);
  - Ниво Б1 координатор на оддел,
  - Ниво Б2 виш стручен службеник за посредување при вработување,
  - Ниво Б3 самостоен стручен службеник за посредување при вработување,
  - Ниво Б4 стручен службеник за посредување при вработување,
  - Ниво Б5 (180/240 ЕКТС) помлад стручен службеник за посредување при вработување.

Вработениот од ставот 2 на овој член треба да ги исполнува следниве општи услови:

- да е државјанин на Република Северна Македонија,
- да е полнолетен,
- да има општа здравствена способност за работното место и
- со правосилна судска пресуда да не му е изречена казна забрана за вршење на професија, дејност или должност.

Вработениот од ставот 2 на овој член треба да ги исполнува следниве посебни услови:

- за ниво А1 и Б1 стекнати 240 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен и најмалку пет години работно искуство во областа на трудот,
- за ниво А2 и Б2 стекнати 240 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен и најмалку три години работно искуство во областа на трудот,
- за ниво А3 и Б3 со стекнати 240 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен и најмалку две години работно искуство во областа на трудот,
- за ниво А4 и Б4 стекнати најмалку 180 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен и најмалку една година работно искуство во областа на трудот и
- за ниво А5 и Б5 стекнати најмалку 180 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен, без или со работно искуство без работно искуство.

За сите нивоа од категоријата А и Б, посебни услови за работното место се и активно познавање на компјутерски програми за канцелариско работење, други посебни работни компетенции утврдени во актот за систематизација на работни места за соодветното работно место, како и активно познавање на еден од трите најчесто користени јазици на Европската Унија (англиски, француски и германски).

Покрај општите услови за пополнување на работно место на даватели на јавни услуги, кандидатот треба да ги исполни и посебните услови согласно со класификацијата на работните места.

Класификацијата на работните места по звање во рамките на исто ниво од ставот 2 на овој член и посебните услови за секое работно место, ќе биде утврдена со актот за внатрешна организација и актот за систематизација на работните места во Агенцијата.

За прашањата кои се однесуваат на класификацијата, вработувањето, правата и должностите, унапредувањето, стручното усовршување и оспособување, мерењето на ефектот, системот на плати, одговорноста, престанокот на вработувањето, заштитата и одлучувањето за правата и обврските и други прашања во врска со работниот однос на давателите на јавни услуги, во Агенцијата се применуваат одредбите од овој закон, Законот за вработените во јавниот сектор и општите прописи од областа на работните односи.

Вработување и унапредување на давателите на јавни услуги

Член 87-д

Директорот на Агенцијата, подготвува годишен план за вработување во Агенцијата за наредната година, согласно со Законот за вработените во јавниот сектор.

Член 87-ѓ

Директорот на Агенцијата донесува одлука за потреба од вработување на даватели на јавни услуги, за пополнување на слободно работно место во Агенцијата.

Со одлуката од ставот 1 на овој член се определува дали пополнувањето на слободното работно место во Агенцијата се врши преку вработување на лице по пат на објавување на јавен оглас, објавување на интерен оглас или мобилност преку распоредување или преземање, согласно со одредбите од Законот за вработените во јавниот сектор.

По исклучок од ставот 2 на овој член, во Агенцијата може да се пополни работно место преку склучување на договор за вработување на определено време согласно со Законот за вработените во јавниот сектор.

Член 87-е

Во случај кога потребата од давател на јавни услуги се обезбедува со објавување на јавен оглас, истиот треба да се објави во најмалку два дневни весника, од кои најмалку во по еден од весниците што се издаваат на македонски јазик и во весниците што се издаваат на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните, кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик. За прашањата поврзани со објавување јавен оглас се применуваат општите прописи за работни односи.

Кога вработувањето на даватели на јавни услуги се врши по пат на јавен оглас, истиот треба да ги содржи условите што се бараат за вршење на работата, почетокот и завршетокот на дневното и неделното работно време, распоредот на работното време и паричниот износ на основната плата за работното место за кое се бара давател на јавни услуги и рокот за пријавување, кој не смее да биде пократок од три работни дена.

Директорот на Агенцијата формира Комисија за селекција за вработување, која е составена од претседател и два члена од редот на вработените и нивни заменици, со исто или повисоко звање со давателот на јавни услуги за кое работно место е објавен јавниот оглас, а еден член на комисијата е лице вработено во организационата единица за управување со човечки ресурси.

Постапката по јавниот оглас се спроведува во две фази: административна селекција, која се состои од проверка на внесените податоци во пријавата и приложените докази во пријавата и интервју. За кандидатите за кои при административната селекција ќе се утврди дека не ги исполнуваат условите утврдени во јавниот оглас, постапката на селекција завршува. За останатите кандидати во рок од пет дена по завршувањето на административната селекција, Комисијата спроведува интервју.

По завршената административна селекција и интервјуто, Комисијата за селекција за вработување составува ранг-листа која во рок од пет дена му ја доставува на директорот и му го предлага прворангираниот кандидат на директорот. При составувањето на ранглистата Комисијата за селекција за вработување ги применува одредбите од Законот за вработените во

јавниот сектор, за вработувањата на кандидати со припадност на заедницата, согласно со годишниот план на Агенцијата.

Директорот донесува одлука за вршење избор или неизбор на кандидат, во рок од осум дена по приемот на ранг-листата од Комисијата за селекција за вработување, која се објавува на веб страницата на Агенцијата. Против одлуката, незадоволните кандидати може да изјават жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен, во рок од осум дена од денот на објавувањето на веб страницата на Агенцијата. По конечното на одлуката за избор на кандидат, директорот склучува договор за вработување со избраниот кандидат.

Член 87-ж

Во случаи кога пополнувањето на слободно работно место се врши по пат на објавување на интерен оглас, истиот се објавува на огласната табла на Агенцијата. При постапката за унапредување се почитува начелото за правична застапеност. Постапката за унапредување може да започне откако ќе се добие известување за обезбедени финансиски средства.

Интерниот огласот содржи податоци за работното место кое треба да се пополни и за потребните услови кои треба да ги исполни давателот на јавни услуги, согласно со овој закон и актот за внатрешна организација и систематизација на работните места на Агенцијата и рок за пријавување на интерниот оглас, кој не може да биде пократок од пет работни дена од денот на неговото објавување. На интерниот оглас може да се пријави давател на јавни услуги вработен во Агенцијата, кој ги исполнува општите и посебните услови пропишани за соодветното ниво во овој закон и во актот на систематизација, како и:

- да е оценет со оцена „4” или 5“ при последното оценување,
- да поминал најмалку две години на тековното работно место и
- да не му е изречена дисциплинска мерка во последната година пред објавувањето на интерниот оглас.

Кандидатите се пријавуваат на интерниот оглас со поднесување на пополнета пријава и докази за податоците содржани во пријавата и истата преку архивата ја доставуваат до организационата единица за управување со човечки ресурси. Рокот за пријавување не може да биде пократок од пет, односно подолг од десет дена, од денот на неговото објавување.

Директорот формира Комисија за селекција за унапредување, составена од три члена од кои еден давател на јавни услуги со исто или повисоко звање со давателот на јавни услуги за кое работно место е објавен интерниот оглас, еден вработен во организационата единица за управување со човечки ресурси и раководителот на организационата единица во која се пополнува работното место.

Постапката по интерниот оглас се спроведува во две фази: административна селекција, која се состои од проверка на внесените податоци во пријавата и приложените докази во пријавата и интервју. За кандидатите за кои при административната селекција ќе се утврди дека не ги исполнуваат условите утврдени во интерниот оглас, постапката на селекција завршува. За останатите кандидати во рок од пет работни дена по завршувањето на административната селекција комисијата спроведува интервју.

По завршената административна селекција и интервјуто, комисијата составува ранг- листа и му го предлага прворангираниот кандидат на директорот. Во рок од три работни дена од добивање

на предлогот, директорот е должен да донесе одлука за избор. Одлуката за избор се објавува на веб страницата на Агенцијата.

Директорот може да донесе одлука за невршење на избор и во истата е должен да ги наведе причините за нејзиното донесување.

Против одлуката за избор или невршење на избор на давател на јавни услуги, незадоволниот кандидат може да изјави жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен, во рок од осум дена од денот на објавување на веб страницата.

Управување со ефектот и оценување на давателите на јавни услуги

Член 87-з

Вработените во Агенцијата кои се даватели на јавни услуги, имаат право на стручно усовршување, за што директорот донесува годишен план за обуки.

Член 87-с

Агенцијата воспоставува систем за управување со ефектот на давателите на јавни услуги.

Системот од ставот 1 на овој член го сочинуваат: утврдување на работните цели и задачи, утврдување на индивидуалниот план за стручно усовршување, како и постапка за оценување на ефектот на давателот на јавни услуги.

Работните цели и задачи се утврдуваат од страна на непосредно претпоставениот, во соработка со давателот на јавни услуги во декември во тековната година за наредната година.

Во индивидуалниот план за стручно усовршување се утврдува потребата за стручно усовршување на давателот на јавни услуги, заради ефикасно извршување на утврдените работни цели и задачи и потребата од развој и унапредување на работните компетенции.

Индивидуалниот план за стручно усовршување се утврдува од страна на непосредно претпоставениот во соработка со давателот на јавни услуги.

Непосредно претпоставениот е должен континуирано да го следи ефектот на давателот на јавни услуги во текот на целата година и по потреба да предлага мерки за подобрување на истиот.

Како дел од процесот на континуирано следење на ефектот на давателот на јавни услуги, најдоцна до 30 јуни во годината, се спроведува полугодишно интервју.

По спроведување на полугодишното интервју се пополнува извештајот за полугодишно интервју, кој го потпишуваат давателот на јавни услуги и неговиот непосредно претпоставен.

Копија од извештајот од ставот 3 на овој член му се доставува на давателот на јавни услуги.

Доколку во извештајот за полугодишното интервју, непосредно претпоставениот утврди дека давателот на јавни услуги не ги исполнил поставените цели, односно покажува незадоволителни резултати за време на полугодишниот период, не покажува потребна

стручност и компетентност, има значителни грешки во работата и постапувањето, работните задачи ги извршува ненавремено, односно не покажува интерес за квалитетот на извршување на работните задачи, истиот ќе започне постапка за подобрување на ефектот.

Во постапката за подобрување на ефектот се предлагаат дополнителни обуки или менторство и се изрекува писмена опомена во која давателот на јавни услуги се предупредува на можноста да биде оценет со негативна оценка доколку и покрај укажувањата и предложените мерки, до истекот на годината за која се врши оценувањето, не го подобри својот ефект.

Член 87-и

Давателите на јавни услуги, задолжително се оценуваат еднаш годишно и тоа најдоцна до 1 декември за тековната година.

Оценувањето на давателот на јавни услуги го врши непосредно претпоставениот (во натамошниот текст: оценувачот).

Оценувачот со оценка „1“, „2“, „3“, „4“ или „5“ ја оценува работата на давателот на јавни услуги во однос на квалитетот, ефективност и ефикасноста на работењето, почитувањето на роковите и нивото на исполнување на утврдените работни цели и задачи, нивото на вклученост и посветеност на работата, придонесот во реализацијата на програмата за работа на установата, реализацијата на индивидуалниот план за стручно усовршување и однесувањето на давателот на јавни услуги, а го зема предвид и извештајот од полугодишното интервју.

Годишната оценка на давателот на јавни услуги се добива врз основа на оценката на оценувачот која учествува со 60%, како и од просечната оценка од двајца други даватели на јавни услуги во Агенцијата со кои оценуваниот имал непосредна соработка (во натамошниот текст: другите оценувачи), која учествува со 40%.

Другите оценувачи ги бира давателот на јавни услуги во договор со неговиот оценувач и истите со оценки „1“, „2“, „3“, „4“ или „5“ ги оценуваат општите работни компетенции на давателот на јавни услуги и предлагаат начини на подобрување на работата на давателот на јавни услуги.

За спроведување на оценувањето од страна на други оценувачи, директорот на Агенцијата, најдоцна до 1 октомври е должен да донесе решение во кое ќе го назначи времето и местото на спроведување на оценувањето и ќе формира комисија за спроведување на оценувањето.

Оценувачите од ставот 5 на овој член се должни на пропишан образец да ги оценат давателите на јавни услуги и да ги достават обрасците за оценување до Комисијата во утврденото време и место за спроведување на оценувањето.

Формата и содржината на образецот од ставот 7 на овој член ги пропишува министерот надлежен за работите од областа на трудот.

По завршувањето на оценувањето, копија од образецот за оценување се доставува и до давателот на јавни услуги.

Годишната оценка на давателот на јавни услуги може да биде:

- „особено се истакнува“, доколку има вредност од 4,51 до 5,00,

- „се истакнува”, доколку има вредност од 3,51 до 4,50,
- „задоволува”, доколку има вредност од 2,51 до 3,50,
- „делумно задоволува”, доколку има вредност од 1,51 до 2,50 и
- „не задоволува”, доколку има вредност од 1,00 до 1,50.

Против оценката на ефектот, незадоволниот давател на јавни услуги има право да поднесе жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен, во рок од осум дена по приемот на копијата на образецот за оценување.

Член 87-ј

Давател на јавни услуги кој во текот на годината за која се врши оценувањето, бил отсутен од работа подолго од шест месеци (боледување, неплатено отсуство и друго), како и давателот на јавни услуги кој за првпат се вработил во Агенцијата и работел пократко од шест месеци во периодот за кој се врши оценувањето, нема да биде оценуван.

Оценувањето на давателот на јавни услуги, кој во текот на годината за која се врши оценувањето, преку постапка на мобилност е распореден, односно преземен на друго работно место, го врши новиот оценувач, врз основа на писмен извештај од претходниот оценувач.

Доколку оценувачот во текот на годината за која се врши оценувањето, го промени работното место или му престане работниот однос, оценувањето на давателот на јавни услуги со кои раководел, го врши новиот оценувач, врз основа на писмен извештај од претходниот оценувач.

Дисциплинска одговорност на вработените

Член 87-к

Вработените во Агенцијата кои се даватели на јавни услуги, лично се одговорни за вршењето на работите и работните задачи од работното место.

За повреда на службената должност, давателот на јавни услуги од ставот 1 на овој член одговара дисциплински, за дисциплинска неуредност и дисциплински престап.

Дисциплинска неуредност претставува полесна повреда на работната дисциплина, работните задачи или угледот на Агенцијата и тоа:

- непочитување на работното време, распоредот и користењето на работното време,
- неуредно чување на службените списи и податоците,
- недоаѓање на работа два работни дена во текот на една календарска година без оправдување,
- неизвршување, несовесно, ненавремено или небрежно вршење на работата и работните задачи, со полесни последици од повредата,
- непристојно однесување на давателот на јавни услуги при вршење на работа и работните задачи со полесни последици од повредата,
- недомаќинско користење и употреба на доверените финансиски средства и средствата за работа,
- неоправдано неизвестување на непосредно претпоставениот, односно на директорот за спреченоста за недоаѓање на работа во рок од три часа и
- одбивање на стручно оспособување и усовршување на кое давателот на јавни услуги се упатува.

Член 87-а

Дисциплински престап претставува потешка повреда на службена должност, работната дисциплина, угледот на Агенцијата или угледот на давателот на јавни услуги и тоа:

- неизвршување, несовесно, ненавремено или небрежно вршење на работните задачи со потешки последици од повредата,
- непристојно однесување на давателот на јавни услуги при вршење на работа и работни задачи со потешки последици од повредата,
- искажување и застапување на политичко уверување во вршењето на работните задачи, учество во изборни активности или други јавни настапи од таков карактер во текот на работното време, доведување во прашање на својот статус на вработен во Агенцијата како давател на јавни услуги со вршење на партиски активности, носење или истакнување на партиски симболи во работната просторија,
- одбивање на давање или давање на неточни податоци на институциите, односно на граѓаните и правните лица, доколку давањето на податоците е утврдено со закон,
- незаконито располагање со материјалните и финансиските средства,
- одбивање на вршење на работни задачи поврзани со работно место на кое е распореден,
- одбивање на писмена наредба за извршување на работни задачи поврзани со работата на Агенцијата издадени од непосредно претпоставениот односно директорот,
- преземање или нецелосно преземање на пропишаните мерки за осигурување на безбедноста на доверените предмети во работа,
- предизвикување на материјална штета со намера или крајно невнимание,
- повторување на дисциплинската неуредност повеќе од два пати во тековната година,
- примање на подароци или друг вид на корист,
- злоупотреба на боледување,
- злоупотреба на доверливи податоци,
- злоупотреба на лични податоци,
- злоупотреба на доверените овластувања во вршењето на работните задачи,
- внесување и употреба, како и работење под дејство на алкохол или наркотични средства,
- непридружување кон прописите за заштита од болест, безбедност и здравје при работа, пожар, експлозија, штетно дејствување на отрови и други опасни материи и на прописите за заштита на животна средина,
- поставување на личен финансиски интерес во судир со положбата и статусот на давател на јавни услуги,
- навредливо или насилничко однесување на работното место,
- оддавање на класифицирана информација со степен на тајност, утврдена со закон и непостапување по обврската за оценување на давателот на јавни услуги.

Одговорноста за сторено кривично дело, односно прекршок не ја исклучува дисциплинската одговорност на давателот на јавни услуги.

Член 87-б

Со одлука за утврдена дисциплинска неуредност на давателот на јавни услуги може да му се изрече една од следниве дисциплински мерки:

- писмена опомена и

- парична казна во висина од 20% од висината на едномесечниот износ на нето плата на давателот на јавни услуги, исплатена во последниот месец пред дисциплинската неуредност во траење од еден до три месеци.

Со одлука за утврден дисциплински престап, на давателот на јавни услуги може да му се изрече една од следниве дисциплински мерки:

- парична казна во висина од 30% од висината на едномесечниот износ на нето плата на давателот на јавни услуги, исплатена во последниот месец пред дисциплинскиот престап, во траење од еден до шест месеци и
- престанок на работниот однос кога настапиле штетни последици за Агенцијата, а притоа не се утврдени олеснителни околности за давателот на јавни услуги кој го сторил престапот.

Збирот на паричните казни изречени на давателот на јавни услуги во еден месец за дисциплинска неуредност и дисциплински престап не може да надмине 30% од износот на неговата вкупна нето плата за тој месец.

Член 87-м

Секој вработен во Агенцијата и друго лице, согласно со закон има право да поднесе иницијатива за поведување на дисциплинска постапка против давател на јавни услуги во Агенцијата, која треба да биде образложена.

Предлог за поведување на дисциплинска постапка против давателот на јавни услуги поднесува непосредно претпоставениот.

Предлог за поведување на постапка за утврдување на дисциплинска одговорност по правило ги содржи следниве елементи:

- лично име на давателот на јавни услуги за кого се поднесува предлогот за поведување на постапка за утврдување на дисциплинска одговорност,
- работно место на кое е распореден давателот на јавни услуги за кого се поднесува предлогот,
- опис на дејствието/јата со кое/и е извршено кршење на работниот ред и дисциплина или неисполнување на работните обврски,
- време, начин и место на вршење на дејствието со кое е извршено кршењето на работниот ред и дисциплина или неисполнување на работните обврски и
- наведување на доказ/и од кои се потврдува таквото однесување, односно доказ што е во прилог на фактот дека е извршено дејствие (службена белешка, писмен извештај, информација, пријави, изјави од сведоци).

Член 87- н

Директорот на Агенцијата формира Комисија за водење на дисциплинска постапка за дисциплински престап, во рок од осум дена од денот на поднесувањето на предлогот за поведување на дисциплинска постапка.

Комисијата од ставот 1 на овој член е составена од три члена и нивни заменици вработени во Агенцијата кои не можат да бидат со пониско звање од давателот на јавни услуги против кого се води дисциплинската постапка.

Ако Комисијата од ставот 1 на овој член утврди дека давателот на јавни услуги не е одговорен, му предлага на директорот да го отфрли предлогот, односно да ја запре постапката.

Ако Комисијата од ставот 1 на овој член утврди дека давателот на јавни услуги е одговорен, му предлага на директорот изрекување на дисциплинска мерка за дисциплински престап.

Директорот на Агенцијата, врз основа на предлогот на Комисијата од ставот 1 на овој член, во рок од пет дена донесува решение за изрекување на дисциплинска мерка за дисциплински престап.

Член 87-њ

Дисциплинска мерка за дисциплинска неуредност на давателот на јавни услуги изрекува директорот на Агенцијата, во рок од осум дена од денот на добиениот писмен извештај од непосредно претпоставениот.

Пред изрекување на дисциплинската мерка давателот на јавни услуги се известува писмено за наводите на извештајот од ставот 1 на овој член што постојат против него и истиот има право да даде писмен одговор на извештајот од ставот 1 на овој член, во рок од три дена.

Против одлуката за изрекување на дисциплинска мерка незадоволниот давател на јавни услуги има право во рок од осум дена да поднесе жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Материјална одговорност на давателите на јавни услуги

Член 87-о

Давателот на јавни услуги во Агенцијата е одговорен за штетата која на работа или во врска со работата, намерно или од крајна небрежност, ја предизвикал на Агенцијата.

Директорот на Агенцијата формира Комисија за утврдување на материјалната одговорност на давателот на јавни услуги.

Комисијата од ставот 1 на овој член е составена од три члена и нивни заменици вработени во Агенцијата кои не можат да бидат со пониско звање од давателот на јавни услуги против кого се води дисциплинската постапка.

Комисијата од ставот 2 на овој член ја утврдува материјалната одговорност за постоење на сторена материјална штета, нејзината висина и начинот на сторување, кој ја предизвикал штетата и кој ќе ја надомести.

Комисијата од ставот 2 на овој член за утврдената фактичка состојба поднесува извештај, врз основа на кој директорот на Агенцијата донесува решение за надоместок на штета.

Против решението од ставот 5 на овој член, давателот на јавни услуги во Агенцијата има право да изјави жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен, во рок од осум дена од денот на приемот на истото.

Постапката за утврдување на материјална одговорност не може да се поведе ако од денот кога е сторена материјалната штета поминала една година.

Престанок на работниот однос

Член 87- п

На давателот на јавни услуги му престанува работниот однос:

- по негово барање,
- со спогодба,
- по сила на закон и
- во други случаи утврдени со овој и друг закон и колективен договор.

На давателот на јавни услуги му престанува работниот однос во Агенцијата ако поднесе писмено барање за престанок на работниот однос.

Во случај на престанок на работниот однос по барање на давателот на јавни услуги, отказниот рок трае 30 дена од денот на поднесувањето на барањето.

На давателот на услуги му престанува работниот однос по сила на закон, ако:

- ја загуби работната способност со денот на доставувањето на правосилното решение за утврдување на загубената работна способност,
- му престане државјанството на Република Северна Македонија, со денот на доставувањето на решението за отпуст од државјанство на Република Северна Македонија,
- биде осуден за кривично дело во врска со службената должност со денот на правосилноста на пресудата,
- му е изречена забрана за вршење професија, дејност или должност, со денот на правосилноста на пресудата,
- поради издржување на казна затвор во траење подолго од шест месеци, со денот на започнувањето на издржување на казната,
- неоправдано отсуствува од работа најмалку три работни дена последователно во еден месец,
- се утврди дека при вработувањето премолчил или дал неистинити податоци во однос на општите и посебните услови за вработување,
- во рок од три дена не се врати на работа по завршувањето на неплатеното отсуство,
- органот на државната управа надлежен за инспекциски надзор во рок од една година утврди дека давателот на јавни услуги е вработен спротивно на одредбите од овој закон и други услови согласно со закон.

На давателот на јавни услуги му престанува работниот однос доколку биде оценет со оцена „не задоволува“ два пати последователно или најмалку три пати во последните пет години.

Член 87-р

Решението за престанок на работен однос на давателот на јавни услуги го донесува директорот.

Решението за престанок на работниот однос се врачува лично на давателот на јавни услуги во работните простории на Агенцијата, односно на адреса на неговото живеалиште.

Ако давателот на јавни услуги не може да се пронајде на адресата на живеалиштето или ако го одбие врачувањето, решението се објавува на огласната табла на Агенцијата и по изминувањето на осум дена се смета дека решението е врачено.

Против решението давателот на јавни услуги има право во рок од осум дена да поднесе жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Помошно-технички лица

Член 87-с

Вработените во Агенцијата, кои вршат помошно - технички работи, имаат статус на помошно - технички лица од Групата IV и за нив се утврдуваат следниве подгрупи, категории и нивоа:

- подгрупа 1 категорија А,
- подгрупа 2 категорија А,
- подгрупа 3 категорија А,
- подгрупа 4 категорија А,
- подгрупа 5 категорија А.

За секоја категорија во подгрупите 1, 2, 3, 4 и 5 се утврдуваат три нивоа и тоа:

A01 - помошно - технички лица од прво ниво, со најмалку ниво на квалификации IV, 240 кредити според ЕЦВЕТ или МКСОО или четиригодишно средно образование,

A02 - помошно - технички лица од второ ниво, со најмалку ниво на квалификации III, 180 кредити според ЕЦВЕТ или тригодишно средно образование и

A03- помошно - технички лица од трето ниво со најмалку ниво на квалификации I или основно образование.

За прашањата кои се однесуваат на класификацијата, евиденцијата, вработувањето, унапредувањето, стручното усовршување и оспособување и други прашања во врска со работниот однос на помошно – техничките лица вработени во Агенцијата, се применуваат одредбите од овој закон, Законот за вработените во јавниот сектор и општите прописи од областа на работните односи.

Класификацијата на видовите на работните места од ставот 1 на овој член, општите и посебните услови за секое работно место, ќе биде утврдена со актот за внатрешна организација и актот за систематизација на работните места во Агенцијата.

Плата и надоместоци на плата за давателите на јавни услуги и помошно – техничките лица

Член 87-г

Давателите на јавни услуги и помошно - техничките лица во Агенцијата имаат право на плата и надоместоци на плата под услови и критериуми утврдени со овој закон.

Член 87-ќ

Платата на давателите на јавни услуги и помошно - техничките лица се состои од следниве компоненти:

- основна компонента и
- исклучителна компонента.

Основната компонента на плата ја сочинуваат:

- дел на плата за степен на образование,
- дел на плата за ниво,
- дел на плата за работен стаж.

Делот на плата за степенот на образование кое се бара како минимум за работното место се вреднува на следниот начин:

НИВО НА КВАЛИФИКАЦИИ/ОБРАЗОВАНИЕ	БОДОВИ
Ниво на квалификации VI А, 240 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен	200
Ниво на квалификации VI Б или 180 кредити според ЕКТС	175
Ниво на квалификации V А, 60 до 120 кредити според ЕКТС или вишо образование	150
Ниво на квалификации IV, 240 кредити според ЕЦВЕТ или МКСОО или четиригодишно средно образование	100
Ниво на квалификации III, 180 кредити според ЕЦВЕТ или МКСОО или тригодишно средно стручно образование	90
Ниво на квалификации II, 60 до 120 кредити според ЕЦВЕТ или МКСОО или стручно оспособување во траење до две години	80
Ниво на квалификации I, завршено основно образование	70

Делот на плата за нивото на кое вработениот е распореден се вреднува на следниот начин:

НИВО	БОДОВИ
ДАВАТЕЛИ НА ЈАВНИ УСЛУГИ	
категорија А	
A1 - координатор на оддел	346
A2 - виш стручен службеник за подготовка за вработување	281
A3 - самостоен стручен службеник за подготовка за вработување	246
A4 - стручен службеник за подготовка за вработување	231
A5 - помлад стручен службеник за подготовка за вработување	201
категорија Б	
B1 - координатор на оддел	346
B2 - виш стручен службеник за посредување при вработување	281
B3 - самостоен стручен службеник за посредување при вработување	246
B4 - стручен службеник за посредување при вработување	231
B5 - помлад стручен службеник за посредување при вработување	201
ПОМОШНО - ТЕХНИЧКИ ЛИЦА	
категорија А ниво А1	196
категорија А ниво А2	181
категорија А ниво А3	166

Делот на плата за работниот стаж на давателите на јавни услуги и на помошнотехничките лица се вреднува во износ од 0,5% од деловите на платата за степен на образование и за ниво, за секоја навршена година работен стаж, а најмногу до 20%.

Член 87-у

Вредноста на бодот за пресметување на платите на вработените во Агенцијата се утврдува секоја година со одлука на Владата на Република Северна Македонија која на предлог на директорот на Агенцијата се донесува во рок од десет дена од денот на донесувањето на буџетот на Агенцијата, а во рамките на предвидениот буџет и врз основа на вкупниот број на вработени во Агенцијата, распоредени по соодветните нивоа за тековната година.

Член 87-ф

Исклучителната компонента ја сочинуваат: додатокот на плата за ноќна работа, работа во смени и прекувремена работа.

Давателите на јавни услуги и помошно-техничките лица во Агенцијата имаат право на додаток на плата за:

- ноќна работа,
- работа во смени,
- работа за време на неделен одмор,
- работа за време на празници утврдени со закон и
- работа подолго од полното работно време.

Работните места од ставот 1 алинеи 1 и 2 на овој член, треба да бидат предвидени во актот за систематизација на работните места.

Додатокот на плата за ноќна работа по час се вреднува во износ од 35% од износот на основната плата по час.

Додатокот на плата за работа во смени по час се вреднува во износ од 5% од износот на основната плата, пресметана по час.

Давателот на јавни услуги и помошно-техничкото лице кое било ангажирано да работи согласно со условите во ставот 1 алинеи 3, 4 и 5 на овој член, има право на онолку слободни часови, односно денови, колку што бил ангажирано за работата надвор од редовното работно време.

Слободните часови, односно денови, од тековниот месец, давателот на јавни услуги односно помошно-техничкото лице ги користи до крајот на наредниот месец, по месецот во кој бил ангажиран.

Доколку на давателот на јавни услуги, односно помошно-техничките лица не му се обезбеди користење на слободни часови, односно денови согласно со ставот 6 на овој член, му се исплатува додаток на плата во износ од 35% од износот на основната плата, пресметана по час.

Додатоците на плата од ставот 1 на овој член, меѓусебно не се исклучуваат.

Евидентирањето на работните часови поминати на работа под услови утврдени во ставот 1 на овој член, се врши согласно со закон.

Член 88

Организацијата на Агенцијата, органите, нивната надлежност и начинот на одлучување, како и другите прашања значајни за работата и работењето на Агенцијата поконкретно се уредуваат со Статутот на Агенцијата.

Согласност на Статутот на Агенцијата дава Владата на Република Северна Македонија.

Согласност на актите за организација и систематизација на работните места на Агенцијата дава Министерството за информатичко општество и администрација.

2. УПРАВУВАЊЕ

Член 89

Со Агенцијата управува управен одбор.

Управниот одбор е составен од девет члена од редот на стручни лица со познавање или искуство од областа на вработувањето, од кои пет претставници именува Владата на Република Северна Македонија, а по два претставника се именуваат од организацијата на работодавачите и организацијата на репрезентативниот синдикат за време од четири години, со право на повторен избор.

Член 90

Управниот одбор на Агенцијата:

- донесува статут и други акти;
- донесува програма и план за работа;
- донесува акти за организација и работа на Агенцијата и општ акт за систематизација на работите на Агенцијата;
- утврдува Буџет и завршна сметка на Агенцијата;
- управува со средствата на Агенцијата;
- одлучува за преземање мерки за создавање услови за вработување на невработените лица;
- одлучува за користење на средствата на Агенцијата;
- го следи остварувањето на обврските кои произлегуваат од меѓународни конвенции и меѓудржавни спогодби од областа на вработувањето;

- разгледува прашања, извештаи, информации и други материјали во врска со состојбите и проблемите во областа на вработеноста, вработувањето и невработеноста и други работи од надлежност на Агенцијата;
- презема мерки за обезбедување и функционирање на информативниот систем во областа на вработувањето;
- основа комисији и други работни тела;
- најмалку еднаш годишно поднесува извештај за својата работа и за работата на Агенцијата до министерството надлежно за работите на трудот и Владата на Република Северна Македонија и
- одлучува и за други работи утврдени со закон и Статут на Агенцијата.

3. РАКОВОДЕЊЕ

Член 91

Со Агенцијата за вработување раководи директор.

Директорот на Агенцијата за вработување има заменик.

Директорот на Агенцијата за вработување и заменикот на директорот ги именува и разрешува Владата на Република Северна Македонија на предлог на министерот надлежен за работите на трудот.

За директор на Агенцијата за вработување и за заменик на директорот може да биде именувано лице кое:

- 1) е државјанин на Република Северна Македонија;
- 2) во моментот на именувањето со правосилна судска пресуда не му е изречена казна или прекршочна санкција, забрана за вршење на професија, дејност или должност;
- 3) има стекнати најмалку 240 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен образование;
- 4) има најмалку пет години работно искуство во струката и
- 5) поседува меѓународно признат доказ (сертификат), не постар од пет години, за положен испит по англиски јазик, и тоа:
  - ТОЕФЕЛ ИБТ најмалку 74 бода,
  - ИЕЛТС (IELTS) - најмалку 6 бода,
  - ИЛЕЦ (ILEC) (Cambridge English: Legal) - најмалку B2 (B2) ниво,
  - ФЦЕ (FCE) (Cambridge English: First) - положен,
  - БУЛАТС (BULATS) - најмалку 60 бода или
  - АПТИС (APTIS) - најмалку ниво B2 (B2).

Мандатот на директорот и на заменикот на директорот трае четири години, со можност за повторен избор.

Член 91-а

По именувањето на директорот, односно заменикот на директорот на Агенцијата, се склучува менаџерски договор меѓу именуваниот директор, односно заменик на директор и Владата на Република Северна Македонија.

Член 92

Директорот на Агенцијата ја организира и раководи работата на Агенцијата, самостојно донесува одлуки од делокругот на неговата надлежност, го застапува и претставува Агенцијата пред трети лица и е одговорен за законитоста на работата на Агенцијата и врши и други работи во согласност со закон и Статутот на Агенцијата.

Член 93

Директорот и заменикот на директорот ќе биде разрешен пред истекот на времето за кое бил именуван:

- на негово барање;
- ако настане некоја од причините поради кои, според прописите за работните односи му престанува работниот однос по сила на закон;
- ако не постапува според законот, Статутот и актите на Агенцијата или неоправдано не ги спроведува одлуките на Управниот одбор или постапува спротивно на нив;
- ако со своето несовесно и неправилно работење му предизвика на Агенцијата значителна штета или ако ги запоставува или не ги извршува своите обврски и поради тоа ќе настанат или би можеле да настанат потешки нарушувања во извршувањето на дејноста на Агенцијата;
- ако го попречува или на друг начин го оневозможува остварувањето на правата на невработените лица согласно со овој закон и
- ако во рок од два последователни квартали Агенцијата покажува негативни финансиски резултати во работењето.

VIII. НАДЗОР

Член 94

Министерството надлежно за работите на трудот, врши надзор над спроведувањето на овој закон.

Министерството надлежно за работите на трудот може да запре од извршување општ акт на Агенцијата, ако не е во согласност со Уставот и закон и во рок од 15 дена ќе покрене постапка пред Уставниот суд на Република Северна Македонија за оцена на уставноста и законитоста на истиот.

IX. ФИНАНСИРАЊЕ

Член 95

Средствата за финансирање на активните политики и мерки за вработување и на правата на невработените лица од осигурување во случај на невработеност и на дејноста на Агенцијата се обезбедуваат од:

- придонесот за вработување што го пресметува и уплатува работодавачот од бруто платата на работникот;

- Буџетот на Република Северна Македонија и

- други извори.

Висината на средствата за финансирање на активните политики и мерки за вработување се утврдува со акт на Агенцијата за вработување, која не може да биде пониска од 5% од обезбедениот износ на средства од придонесот за вработување што го пресметува и уплатува работодавачот од бруто платата на работникот.

Член 96 е избришан.

Член 97

Агенцијата за вработување има право да врши увид кај работодавачите во врска со остварување на правата и обврските на лицата и на користењето на средствата, согласно со овој закон.

Агенцијата има право кај работодавачот да врши увид во евиденцијата за пресметувањето и наплатувањето на придонесот за вработување.

Ако при вршењето на увидот од став 1 на овој член Агенцијата утврди дека не е правилно пресметан или наплатен придонесот, поднесува барање до органот за јавни приходи за преземање мерки.

Член 98

Работодавачот кој ќе вработи работник на неопределено време над бројот на вработените на неопределено време на денот на вработувањето на нови работници, се ослободува од плаќање на данокот на личен доход за нововработените работници за време од три години.

За остварување на правото од став 1 на овој член, нововработените работници мора да биле евидентирани како невработени лица во Агенцијата најмалку една година.

Ако работодавачот го намали бројот на работниците вработени на неопределено време на денот на вработувањето на нови работници, го губи правото од став 1 на овој член и е должен да го плати данокот на личен доход за времето за кое го користел правото на ослободување.

Работодавачот кој започнува вршење на дејност како трговец-поединец или основа трговско друштво, како и физичко лице кое врши дејност во согласност со закон, има право на ослободување од став 1 на овој член, доколку достави доказ од надлежниот регистарски орган дека пред отпочнувањето на вршењето на дејноста не бил регистриран за вршење на дејност.

Член 98-а

Работодавачот од приватен сектор кој ќе вработи невработено лице, корисник на социјална парична помош, кај кого нема намалување на бројот на вработените на неопределено време три месеци пред денот на вработувањето на нови работници, освен во случаи на смрт или пензионирање, ќе добие субвенција за вработеното лице во висина од 80% од висината на социјалната парична помош исплатена на лице/домаќинство за претходниот месец од месецот во кој лицето е вработено.

Работодавачот од ставот 1 на овој член на вработеното лице му исплатува најмалку минимална плата утврдена со закон за полно работно време.

Субвенцијата од ставот 1 на овој член се исплатува во период од 24 месеци врз основа на поднесено барање од работодавачот до Агенцијата, со обврска да го задржи на работа ова лице уште 24 месеци по завршувањето на периодот на субвенционирање.

Доколку работникот го откаже договорот за вработување, работодавачот на негово место може да вработи друг работник корисник на социјална парична помош.

Средствата за исплата на субвенцијата од ставот 1 на овој член се обезбедуваат од Буџетот на Министерството за труд и социјална политика, а ќе се исплаќаат преку Агенцијата.

Работодавачот кој неосновано ќе го откаже договорот за вработување од ставот 1 на овој член исплатата на средствата се прекинува, а работодавачот има обврска за враќање на средствата.

Ако работодавачот не ги исполни условите од ставовите 1 и 2 на овој член го губи правото на субвенција.

Поблиските услови и начинот на исплата на субвенцијата од ставот 1 на овој член ги пропишува министерот надлежен за работите од областа на трудот.

Член 98-б

Работодавачот од приватен сектор кој по претходно поднесено барање до Агенцијата ќе вработи невработено лице до 29 години возраст со полно работно време, кај кого нема намалување на бројот на вработените на неопределено време сметано од 31 декември 2013 година до денот на вработувањето на нови работници, освен во случаи на смрт или пензионирање, ќе биде ослободен од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување.

Ослободувањето од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување се однесува на период од 12 месеци, сметано од денот на вработувањето на лицето.

Ослободувањето од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување на месечна основа се однесува до просечна бруто-плата за претходната година објавена од Државниот завод за статистика, а за разликата над просечната бруто-плата се пресметуваат и плаќаат придонеси од задолжително социјално осигурување.

Работодавачот е должен да го задржи лицето од ставот 1 на овој член уште 12 месеци по истекот на периодот во којшто е ослободен од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување.

Работодавачот од ставот 4 на овој член кој нема да го задржи лицето уште 12 месеци по истекот на периодот во којшто е ослободен од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување е должен во рок од 15 дена да ги уплати придонесите од задолжително социјално осигурување согласно со закон.

Работодавачот е должен во период од 24 месеци од денот на вработувањето на лицето од ставот 1 на овој член да не го намали бројот на вработените, освен во случаи на смрт или пензионирање.

Работодавачот кој неосновано ќе го откаже договорот за вработување е должен во рок од 15 дена да вработи друго невработено лице до 29 години возраст за преостанатиот период до 24 месеци во кој период се зема во предвид и преостанатиот период до 12 месеци за ослободување од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување.

Одредбите од овој член се однесуваат и за самовработени лица до 29 години.

(Овој член престанува да важи согласно со членот 4 од Законот за дополнување на Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност („Службен весник на Република Македонија“ бр. 44/14)).

Член 98-в

Евиденцијата на работодавачите од приватниот сектор и невработените лица до 29 години возраст со полно работно време, како и на самовработените лица до 29 години возраст од членот 98-а став 1 од овој закон ја води Агенцијата.

(Овој член престанува да важи согласно со членот 4 од Законот за дополнување на Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност („Службен весник на Република Македонија“ бр. 44/14)).

Член 98-г

Работодавачот од приватниот сектор, по претходно поднесено барање до Агенцијата, ќе биде ослободен од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување и/или данок на личен доход, доколку ги исполни следниве општи услови:

- невработеното лице кое сака да го вработи, во последните две години да не било претходно вработено кај истиот работодавач кој ќе користи мерка за ослободување од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување и/или данок на личен доход;

- невработеното лице кое сака да го вработи, во последните две години, да не било претходно вработено кај работодавач кој има сопственичка, организациска или управувачка поврзаност со работодавачот кој ќе користи мерка за ослободување од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување и/или данок на личен доход;

- да не го намалил бројот на вработени лица сметано од 15 мај 2016 година до денот на вработувањето на нови работници, согласно со мерките од членовите 98-д и 98-ѓ од овој закон, освен во случај на смрт или пензионирање. Доколку работодавачот го зголемил бројот на вработени лица сметано од 15 мај 2016 година до денот на вработувањето на нови работници, согласно со мерките од членовите 98-д и 98-ѓ од овој закон, да не го намалил вкупниот број на вработени лица до денот на вработувањето на новите работници и

- да нема неисплатени плати, придонеси од задолжително социјално осигурување и даноци повеќе од два последователни месеца, што се докажува со потврда издадена од Управата за јавни приходи од страна на работодавачот или по пат на размена на податоци по службена должност преку Агенцијата.

Член 98-д

Невработено лице за кое работодавачот ќе биде ослободен од плаќање на данок на личен доход и придонеси од задолжително социјално осигурување е:

- невработено лице до 35 години возраст, кое што претходно немало заснован работен однос или

- невработено лице до 35 години возраст кое имало претходно заснован работен однос, но пред вработувањето согласно со мерката од овој член немало заснован работен однос најмалку три месеци.

Ослободувањето од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување и данок на личен доход се однесува на период во траење од 36 месеци сметано од денот на вработувањето.

Работодавачот е должен да го задржи лицето од ставот 1 на овој член уште 12 месеци, по истекот на периодот за којшто е ослободен од плаќање придонеси од задолжително социјално осигурување и данок на личен доход.

Договорот за вработување се потпишува на неопределено време, со полно работно време.

Ослободувањето од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување и данок на личен доход на месечна основа се однесува до просечна бруто плата за претходната година

објавена од Државниот завод за статистика, а разликата над просечната бруто плата за придонеси од задолжително социјално осигурување и данок на личен доход ја пресметува и плаќа работодавачот.

Член 98-ѓ

Невработено лице за кое работодавачот ќе користи ослободување од плаќање на придонеси на задолжително социјално осигурување е:

- невработено лице на возраст од 35 до 50 години, кое во последните 15 години било најмалку 10 години невработено и најмалку три месеци пред вработувањето немало заснован работен однос согласно со мерката предвидена во овој член;
- невработено лице на возраст над 50 години кое најмалку три месеци пред вработувањето немало заснован работен однос согласно со мерката предвидена во овој член и
- невработено лице кое е родител на три или повеќе деца и кое најмалку три месеци пред вработувањето немало заснован работен однос, самохран родител и член на еднородителско семејство кое најмалку три месеци пред вработувањето немало заснован работен однос, приматели на социјална парична помош, деца без родители и родителска грижа, жртви на семејно насилство, инвалидно лице со утврдена инвалидност согласно со Закон за вработување на инвалидни лица и лице со утврдена намалена работна способност или професионална неспособност за работа за 50% согласно со прописите од пензиското и инвалидското осигурување, професионални војници на кои им престанал работниот однос согласно со Законот за служба во Армијата на Република Македонија и родители на деца со пречки во развојот кои се корисници на посебен додаток најмалку три месеци пред вработувањето согласно со мерката од овој член;
- невработено лице на возраст над 58 години кое во последните две години пред вработувањето согласно со мерката од овој член, немало засновано работен однос.

Работодавачот кој ќе вработи лице од ставот 1 алинеја 1 на овој член е ослободен од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување во траење од 60 месеци од денот на вработувањето. Работодавачот е должен да го задржи лицето од ставот 1 алинеја 1 на овој член уште 12 месеци, по истекот на периодот во којшто е ослободен од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување.

Работодавачот кој ќе вработи лице од ставот 1 алинеи 2 и 3 на овој член е ослободен од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување во траење од 60 месеци од денот на вработувањето.

Работодавачот кој ќе вработи лице од ставот 1 алинеја 4 на овој член е ослободен од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување до исполнување на условите за стекнување на правото на старосна пензија.

Договорот за вработување за лицата од ставот 1 на овој член треба да биде склучен на неопределено време, со полно работно време.

Ослободувањето од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување, за лицата од ставот 1 на овој член, на месечна основа се однесува до просечна бруто плата за претходната година објавена од Државниот завод за статистика, а разликата над просечната бруто плата за придонесите од задолжително социјално осигурување ја пресметува и плаќа работодавачот.

Член 98-е

Користењето на мерките од членовите 98-д и 98-ѓ од овој закон ќе престане доколку работодавачот кој по вработувањето на лица согласно со мерките од членовите 98-д и 98-ѓ од овој закон, има долг по основ на неисплатена плата, придонеси од задолжително социјално осигурување и даноци за два последователни месеца.

Работодавачот од ставот 1 на овој член е должен да го плати износот на средства за кој бил ослободен од плаќање за изминатиот период.

Работодавачот кој нема да го задржи лицето од член 98-д и член 98-ѓ став 1 алинеја 1 од овој закон за уште 12 месеци по истекот на периодот за којшто е ослободен од плаќање придонеси од задолжително социјално осигурување и/или данок на личен доход е должен во рок од 30 дена да го уплати износот на средства за кој бил ослободен од плаќање за изминатиот период.

Работодавачот е должен да не го намали вкупниот број на вработени за кои не користи ослободување за целиот период за кој е ослободен од плаќање на придонесите за задолжително социјално осигурување и/или данок на личен доход, освен во случаи на смрт или пензионирање, а во спротивно е должен да го врати целиот износ на средствата за коишто бил ослободен во периодот до намалувањето на бројот на вработените.

Доколку работодавачот го откаже договорот за вработување од основани причини согласно со Законот за работните односи, е должен во рок од 30 дена на негово место да вработи друго невработено лице од истата категорија за преостанатиот период за којшто користи ослободување од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување и/или данок на личен доход и преостанатиот период за кој има обврска да го задржи лицето во работен однос.

Доколку при вршењето на инспекцискиот надзор инспекторот за труд утврдил дека работодавачот сторил неправилност од одредбите на овој закон, работодавачот нема да може повеќе да поднесува барање за ослободување од плаќање на придонесите за задолжително социјално осигурување и/или данок на личен доход, согласно со овој закон.

Ослободувањето од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување и/или данок на личен доход од членовите 98-д и 98-ѓ од овој закон се однесува и за самовработено лице кое се вработило согласно со мерките од овој закон.

Член 98-ж

Евиденцијата на работодавачите од приватниот сектор, невработените лица и самовработените лица од членовите 98-д и 98-ѓ од овој закон ја води Агенцијата.

Агенцијата најдоцна секои 30 дена ќе доставува податоци до Управата за јавни приходи, за работодавачите од приватен сектор - корисници на мерките од членовите 98-д и 98-ѓ од овој закон, со цел Управата за јавни приходи да преземе мерки согласно со своите законски надлежности.

Агенцијата на 1 и 15 во месецот врши проверка на бројот на вработените кај работодавачот кој ги користи мерките од членовите 98-г, 98-д и 98-ѓ од овој закон и доставува податоци до Управата за јавни приходи.

Управата за јавни приходи по утврдување на постоење на долг по основ на неисплатена плата, придонеси од задолжително социјално осигурување и даноци за два последователни месеца, за работодавач - корисник на мерките од член 98-д и член 98-ѓ од овој член, ќе започне постапка за наплата на износот на средствата за кои работодавачот бил ослободен од плаќање согласно со закон, а на работодавачот му престанува ослободувањето од плаќање придонеси од задолжително социјално осигурување и/или данок на личен доход.

Член 98-з

Работодавачот од приватниот сектор, по претходно поднесено барање до Агенцијата, ќе биде ослободен од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување за лице кое ќе го вработи како замена за работник кој користи породилно отсуство од работа, за периодот додека трае породилното отсуство.

Работодавачот од приватниот сектор за да ја користи мерката од став 1 на овој член, не смее да има неисплатени плати, придонеси од задолжително социјално осигурување и даноци повеќе од два последователни месеци, што се докажува со потврда издадена од Управата за јавни приходи од страна на работодавачот или по пат на размена на податоци по службена должност преку Агенцијата.

Работодавачот е должен по истекот на породилното отсуство на работникот и негово враќање на работа, да го задржи истиот на работа уште најмалку за истиот период за којшто бил ослободен од плаќање придонеси од задолжително социјално осигурување согласно мерката од став 1 на овој член, освен во случај кога работникот со изјава заверена на нотар ќе изјави дека не сака да се врати на работното место.

Работникот за кој се користи ослободување согласно мерката од став 1 на овој член, треба да работи на истото работно место на кое работел работникот кој користи породилно отсуство, и да му се исплаќа иста нето плата, во спротивно работодавачот е должен да го врати износот на средства за кој бил ослободен од плаќање за изминатиот период согласно мерката од став 1 на овој член.

Работодавачот кој нема да го задржи работникот по истекот на неговото породилно отсуство и неговото враќање на работа за уште најмалку истиот период за којшто бил ослободен од плаќање придонеси од задолжително социјално осигурување согласно мерката од став 1 на овој член, е должен во рок од 30 дена да уплати два пати поголем износ од износот на средства за кој бил ослободен од плаќање за изминатиот период.

Користењето на мерката од став 1 на овој член ќе престане доколку работодавачот кој по вработувањето на лице како замена за работник кој користи породилно отсуство од работа, за периодот додека трае породилното отсуство, има долг по основ на неисплатена плата, придонеси од задолжително социјално осигурување и даноци за два последователни месеци, и истиот е должен да го уплати износот на средства за кој бил ослободен од плаќање за изминатиот период согласно мерката од став 1 на овој член.

Член 98-s

Агенцијата најдоцна секои 30 дена ќе доставува податоци до Управата за јавни приходи, за работодавачите од приватен сектор - корисници на мерката од член 98-з став 1 од овој закон, со цел Управата за јавни приходи да преземе мерки согласно своите законски надлежности.

Управата за јавни приходи по утврдување на постоење на долг по основ на неисплатена плата, придонеси од задолжително социјално осигурување и даноци за два последователни месеци, за работодавач - корисник на мерката од членот 98-з став 1 од овој закон, ќе започне постапка за наплата на износот на средствата за кои работодавачот бил ослободен од плаќање согласно закон, а на работодавачот му престанува ослободувањето од плаќање придонеси од задолжително социјално осигурување согласно мерката од став 1 на овој член.

Х. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 99

Глоба во износ од 4.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот на работодавач - правно лице, ако:

- посредувањето за вработување се врши под услови и на начин спротивно на членовите 26 до 46 од овој закон;
- работодавачот не го пријави секое засновање на работен однос и секој престанок на работен однос (член 51);
- работодавачот не го одјави работникот веднаш по престанокот на работниот однос (член 60) и
- работодавачот не пресметува и не уплатува придонес за вработување (член 97).

Глоба во износ од 400 до 600 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од ставот 1 на овој член на работодавач - физичко лице.

Глоба во износ од 30% од одмерената глоба за правното лице ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член на одговорното лице во правното лице.

Член 99-а

Во рок од три месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон Агенцијата за вработување и агенциите за посредување за вработување се должни да ја усогласат својата организација и работење, согласно со овој закон.

Член 100

Мандатен платен налог од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на службеното лице во Агенцијата, ако:

- не ја огласи пријавата за потреба од работник во Агенцијата (член 7 став 2);
- посредувањето при вработување се врши под услови и на начин спротивно на членовите 26 до 46 од овој закон;
- не го пријави секое засновање на работен однос и секој престанок на работен однос (член 51) и
- воведе евиденција на невработените, невработено лице пред истекот на рокот утврден во овој закон (членови 56, 57 и 58).

Мандатен платен налог од 200 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок од ставот 1 на овој член на директорот, односно друго службено лице кај работодавачот.

Глоба во износ од 25 до 50 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на овластеното службено лице кое ја води постапката, ако:

- не ги прибави доказите во рок од три дена од денот на приемот на барањето (член 74 став 4) и
- не одлучи по барањето во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето (член 80 став 3).

Глоба во износ од 25 до 50 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на овластеното службено лице од надлежниот јавен орган од кој се побарани доказите и податоците ако не ги достави бараните докази и податоци во рок од три дена од денот на приемот на барањето (член 74 став 5).

Ако инспекторот на трудот утврди дека е сторен прекршок од овој член, пред да поднесе барање за поведување на прекршочна постапка должен е на сторителот на прекршокот да му издаде мандатен платен налог согласно Законот за прекршоците.

Член 100-а

Ако инспекторот на трудот утврди дека е сторен прекршок од членот 99 од овој закон, пред да поднесе барање за поведување на прекршочна постапка должен е на сторителот на прекршокот да му издаде прекршочен платен налог согласно Законот за прекршоците.

Член 100-б

Глоба во износ од 200 евра во денарска противвредност ќе се изрече на самото место на физичко лице за прекршок, ако писмено не го извести надлежниот инспекциски орган за стапувањето на работа кај работодавач (член 59-а).

Покана за плаќање на глоба од ставот 1 на овој член на сторителот на прекршокот, инспекторот на трудот ќе му врати на местото на прекршокот.

Сторителот на прекршокот е должен глобата да ја плати во рок од осум дена.

Инспекторот на трудот е должен на сторителот на прекршокот да му предложи постапка за порамнување, со гласно со закон.

Ако инспекторот на трудот констатира дека сторителот на прекршокот не ја платил глобата во рокот од став 3 на овој член, инспекторот на трудот ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка до прекршочен орган.

Глоба во износ од 700 евра во денарска противвредност ќе изрече надлежниот суд на физичко лице кое не ја платило глобата на самото место во предвидениот рок од ставот 3 на овој член. (Се укинува со Одлука на Уставен суд на Република Македонија објавена во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 171/10).

Член 100-в

Овластените службени лица се должни да водат евиденција за издадените прекршочни и мандантни платни налози и за исходот на покренатите постапки.

Во евиденцијата од ставот (1) на овој член се собираат, обработуваат и чуваат следните податоци: име и презиме, односно назив на сторителот на прекршокот, живеалиште, односно престојувалиште, седиште, вид на прекршокот, број на прекршочниот платен налог и мандатниот платен налог кој се издава и исходот на покренатите постапки.

Личните податоци од ставот (2) на овој член се чуваат пет години од денот на внесување во евиденцијата.

Министерот надлежен за работите од областа на трудот ја пропишува формата и содржината на прекршочниот и мандантниот платен налог.

Член 100-г

Одмерувањето на висината на глобата за правното лице се врши согласно Законот за прекршоците.

XI. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 101

Агенцијата е должен своето работење да го усогласи и да ги донесе актите предвидени со овој закон во рок од три месеци, од денот на неговото влегување во сила.

Член 102

Невработеното лице кое на денот на почетокот на примената на овој закон е корисник на паричен надоместок или друго право, продолжува да го користи тоа право.

Започнатите постапки за остварување на правата од осигурување во случај на невработеност, ќе се завршат според законот кој важел во моментот на започнувањето на постапката.

Член 103

Одредбите на членовите 6 и 9 на овој закон не се однесуваат на јавна установа и друго правно лице кое врши дејност на јавна служба, државен орган и орган на единица на локалната самоуправа кое вработува работници.

Член 104

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за вработувањето ("Службен весник на СРМ" број 32/87, 18/89, 36/89, 17/91 и "Службен весник на Република Северна Македонија" број 36/91, 12/93 и 78/93).

Член 105

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Северна Македонија".